

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

**ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ПРЕЗ 2023 Г. НА ПЛАНА ЗА
ДЕЙСТВИЕ ЗА ПЕРИОДА 2022-2027 Г.
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА
ДЪЛГОСРОЧНА ГРИЖА**

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. Введение	5
II. Анализ на постигнатите резултати от изпълнението на мерките, заложи в Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа	6
1. Управление на процеса	6
1.1. Междуведомствена работна група за управление и координация на процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания	7
1.2. Постоянна експертна работна група за подпомагане разработването и координацията на изпълнението на плановете за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа	7
2. Изпълнение на основните групи мерки, заложи в Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа	8
2.1. Мерки за осигуряване на подкрепа в домашна среда на лица с увреждания и възрастни хора, зависими от грижи	8
2.2. Мерки за закриване на специализирани институции за лица с увреждания и създаване на качествени и достъпни социални и интегрирани здравно-социални услуги в общността. Реформиране на домовете за стари хора в съответствие със стандартите за качество на социалните услуги	11
2.3. Мерки за повишаване на ефективността на системата за дългосрочна грижа ..	14
2.4. Мерки за изграждане на необходимата инфраструктура за предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги за лица с увреждания и възрастни хора в надтрудоспособна възраст и/или в невъзможност за самообслужване	20
III. Приложение - изпълнение към 2022 г. на заложените мерки в Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа (в табличен вид)	24

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ:

АЗ	Агенция по заетостта
АСП	Агенция за социално подпомагане
АКСУ	Агенция за качеството на социалните услуги
АХУ	Агенцията за хората с увреждания
БЧК	Български Червен кръст
ДПБ	Държавна психиатрична болница
ДСВ	Дирекция „Социално включване“
ДСХ	Дом за стари хора
ЕСФ+	Европейски социален фонд+
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗЛП	Закона за личната помощ
ЗСУ	Закон за социалните услуги
КН	Комитет за наблюдение
МРГ	Междуведомствената работна група
МЗ	Министерство на здравеопазването
ММС	Министерство на младежта и спорта
МС	Министерски съвет
МТСП	Министерството на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НКСУ	Наредбата за качеството на социалните услуги
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НПВУ/ПВУ	Национален план за възстановяване и устойчивост

НПО	Неправителствена организация
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НЦОЗА	Националният център по общественото здраве и анализи
ООН	Организацията на обединените нации
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020
ПЕРГ	Постоянната експертна работна група
ПРР	Програма за развитие на регионите 2021-2027
ПРЧР	Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027
РЗИ	Регионална здравна инспекция
УО	Управляващ орган
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция

I. Въведение

Планът за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа¹ (Плана), обхваща мерките през втория етап от изпълнението на процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания и повишаване на ефективността на системата за дългосрочна грижа. Планът е в унисон с Общите европейски насоки за преход от институционална грижа към грижи в общността, както и с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Ключово място в Плана е отредено на предвидените за реализация мерки и дейности, насочени към: осигуряване на подкрепа в домашна среда на лица с увреждания и възрастни хора, зависими от грижа; развитие на качествени и достъпни социални и интегрирани здравно-социални услуги, закриване на 41 дома за хора с увреждания и реформиране на 82 съществуващи домове за стари хора; повишаване на ефективността на системата за дългосрочна грижа; изграждане на необходимата инфраструктура за предоставяне на услугите. В съответствие с Националната стратегия за дългосрочна грижа приоритет на Плана е развитието на адекватна мрежа от качествени и достъпни социални и интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда и в общността. Новите услуги следва да отговарят на принципите на деинституционализация на грижата за лицата с увреждания и възрастните хора при зачитане на техните права съобразно потребностите им. Нов акцент в Плана е изпълнението на иновативни мерки за въвеждане на съвременните информационни и комуникационни технологии при предоставянето на услуги в домашна среда като телекеър и телеасистенция. Ще бъдат пилотирани и нови подходи за подкрепа за независим живот на хората с увреждания от типа „организация на споделено живеене“ и „активна грижа“. По плана се предвижда: осигуряване на качествена грижа и подкрепа в нови услуги в общността за минимум 2 700 лица с психични разстройства, умствена изостаналост, физически увреждания, със сетивни нарушения и с деменция, които ще бъдат изведени от специализирани институции; създаване на нови услуги за резидентна и дневна грижа и подкрепа за над 8 300 лица с увреждания и възрастни хора в невъзможност за самообслужване; закриване на 41 съществуващи специализирани институции за хора с увреждания; грижа и подкрепа в домашна среда и в общността, включително и чрез патронажна грижа, дистанционни услуги и асистентска подкрепа за над 50 000 лица с увреждания и възрастни хора в невъзможност за самообслужване. В голяма част от вече съществуващите социални услуги, делегирани от държавата дейности, ще се подобри средата, включително и чрез мерки за осигуряване на енергийна ефективност. Ще се реформират всички съществуващи домове за стари хора в съответствие със стандартите за качество на резидентната грижа за възрастни хора, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги (НКСУ)² и др.

Реформата, освен от държавния бюджет, е подкрепена и чрез средства от Европейския социален фонд+ (ЕСФ+) и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) по Програма „Развитие на човешките ресурси“ (ПРЧР) 2021-2027 г. (632 000 000 лв.) и Програма „Развитие на регионите“ (ПРР) 2021-2027 г. (до 137 800 000 лв. ресурс от ЕФРР или до 167 500 000 лв. общ ресурс ЕФРР и национално съфинансиране). По Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) инвестициите са в размер на 753 000 000 лв. За всички създадени услуги в рамките на реформата е предвидено да

¹ Приет с РМС № 509 от 21.07.2022 г.

² Приета с Постановление на Министерския съвет (ПМС) № 135 от 22.06.2022 г.

се осигури устойчивост от държавния бюджет след приключване на проектното финансиране.

Процесът на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания в България е и законово гарантиран чрез Закона за социалните услуги (ЗСУ). В него е предвидено всички съществуващи домове за пълнолетни лица да се закрийт до 1 януари 2035 г., а съществуващите домове за стари хора да се реформират до 1 януари 2025 г., за да отговорят на стандартите за качество, определени с НКСУ.

Настоящият доклад има за цел да отрази изпълнението на Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа, както и да представи напредъка на процеса на деинституционализация на грижата за хората с увреждания и възрастните хора в България за периода 01.01 – 31.12.2023 г. Докладът обобщава постигнатите резултати в изпълнението на дейностите по заложените мерки в Плана, натрупания опит и предприетите инициативи. Също така, докладът анализира организирането и управлението на процеса по изпълнението на Плана, както и взаимодействието и координацията между участниците в него. Докладът е разделен на три части – въведение (уводна част), анализ на постигнатите резултати, както и приложение в табличен вид с информация за изпълнението през 2023 г. на заложените мерки в Плана. Мониторингът на изпълнението на Плана се осъществява от Постоянната експертна работна група (ПЕРГ) за разработването и координацията на изпълнението на плановете за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа, която е отговорна и за разработването на ежегодните доклади. Междуправителната работна група (МРГ) за управление и координация на процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания съгласно Плана е отговорна за утвърждаването на докладите за прегледа на изпълнението му.

През отчетния период по-голяма част от планираните за 2023 г. мерки са стартирали своето изпълнение. Продължи предоставянето на услуги в домашна среда и на интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда за нуждаещи се лица с увреждания и възрастни хора в невъзможност за самообслужване. Продължи създаването и предоставянето на нови социални услуги и закриването на домове за хора с увреждания. През 2023 г. се осъществи основната дейност по разработването на проекта на Националната карта на социалните услуги. Изпълняват се и мерките, свързани с реформирането на домовете за стари хора.

II. Анализ на постигнатите резултати от изпълнението на мерките, заложените в Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа

1. Управление на процеса

Както е посочено в уводната част на доклада, процесът на управление, наблюдение и докладване на изпълнението на План за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа се осъществява чрез МРГ за управление и координация на процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания и ПЕРГ за подпомагане разработването и координацията на изпълнението на плановете за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа.

1.1. Междуведомствена работна група за управление и координация на процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания

Междуведомствената работна група за управление и координация на процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания е създадена със Заповед № Р-22/08.02.2018 г. на министър-председателя на Република България с цел по-добра координация на дейностите на ангажираните институции. МРГ се председателства от министъра на труда и социалната политика. Като членове участват министрите на здравеопазването, на регионалното развитие и благоустройството, на финансите, изпълнителният директор на Агенцията за социално подпомагане (АСП) и изпълнителният директор на Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ). За резервни членове са определени ресорни заместник-министри на посочените министерства, както и заместник-изпълнителни директори на АСП и на НСОБ. Секретар на групата е ресорният заместник-министър на труда и социалната политика. Организационно-техническото обслужване на МРГ се осигурява от Министерството на труда и социалната политика (МТСП) чрез дирекция „Социално включване“ (ДСВ). Съставът на МРГ, определен със Заповед № Р-22/08.02.2018 г. е изменен със Заповеди № Р-180/06.11.2018 г., № Р-165/23.12.2019 г., № Р-125/01.09.2020 г., № Р-8/15.01.2021 г., № Р-96/15.06.2021 г., № Р-167/13.10.2021 г., № Р-15/01.02.2022 г., № Р-185/25.08.2022 г., № Р-134/01.08.2023 г., № Р-236/08.12.2023 г., № Р-14/22.01.2024 г. и № Р-102/28.05.2024 г. Със Заповед № Р-131/17.10.2019 г. е разширен обхватът на дейността на създадената към МРГ Постоянна експертна работна група за подпомагане координацията на изпълнението на Плана, като ѝ е възложена задача за разработване и координация и на последващите планове за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа, а не само за подпомагане координацията на изпълнението на Плана за действие за периода 2018-2021 г.

През 2023 г. МРГ за управление и координация на процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания е провела едно заседание (на 07.12.2023 г.), на което е разгледан и утвърден Докладът за изпълнението през 2022 г. на Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа и е представен График за изпълнението през 2024 г. на заложените мерки в Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа.

1.2. Постоянна експертна работна група за подпомагане разработването и координацията на изпълнението на плановете за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа

Съставът на Постоянната експертна работна група за подпомагане разработването и координацията на изпълнението на плановете за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа (ПЕРГ) е определен със Заповед № РД01-413/21.05.2018 г. на министъра на труда и социалната политика в качеството му на председател на МРГ. Съставът на ПЕРГ е актуализиран със Заповед № РД01-563/09.07.2018 г., № РД01-234/02.04.2019 г., № РД01-364/18.06.2020 г., № РД-02-7/11.01.2021 г., № РД-02-107/17.06.2021 г., № РД-02-15/02.02.2022 г., № РД-02-135/01.09.2022 г. и № РД-02-102/22.08.2023 г. Въз основа на Заповед № Р-131/17.10.2019 г. на министър-председателя на Република България задачите на ПЕРГ са актуализирани със Заповед № РД01-678/28.10.2019 г. на министъра на труда и социалната политика. ПЕРГ се председателства от ресорния заместник-министър на труда и социалната

политика, а членове са представители на министерствата на труда и социалната политика, на здравеопазването, на регионалното развитие и благоустройството, на финансите, на администрацията на Министерския съвет, на АСП, на Агенцията за хората с увреждания (АХУ), на НСОРБ и на неправителствени организации (НПО), които имат и определени съответни заместници. Организационно-техническото обслужване на ПЕРГ се осъществява от МТСП чрез ДСВ.

Сред задачите на ПЕРГ са да подпомага разработването на проектите на плановете за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа, да осигурява координацията между държавните институции и други организации, ангажирани с дейности от плановете за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа и да подпомага държавните институции и други ангажирани участници в процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания. Прегледът на изпълнението също е от компетенциите на ПЕРГ, което включва и разработване и представяне на ежегодни доклади. Постоянната група изпълнява и допълнителна функция за мониторинг на изпълнението на процеса на деинституционализация на грижата за хората с увреждания и възрастните хора и др.

През 2023 г. ПЕРГ за подпомагане разработването и координацията на изпълнението на плановете за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа е провела общо три заседания – на 19.09.2023 г., на 27.09.2023 г. и на 04.10.2023 г., на които са разгледани и утвърдени проекти на Доклада за изпълнение през 2022 г. на Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа и на Функционалните изисквания за новите социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа и специализирани социални услуги за лица с увреждания, които ще се създават по подкомпонент 1.1. на проект ПЗ9 „Модернизиране на дългосрочната грижа“ по НПВУ.

2. Изпълнение на основните групи мерки, заложи в Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа

2.1. Мерки за осигуряване на подкрепа в домашна среда на лица с увреждания и възрастни хора, зависими от грижи

Приоритет в тази група мерки е предоставянето на социални услуги и интегрирани здравно-социални услуги, които да подкрепят лицата за водене на относително самостоятелен начин на живот в тяхната домашна среда, както и пилотиране на услуги, насърчаващи мобилизирането на ресурсите от общността. Основните цели на този процес са насочени предимно към осигуряване на подкрепа в домашна среда за лицата с увреждания и възрастните хора в невъзможност за самообслужване, включително и в по-отдалечени райони на страната, в които достъпът до основни услуги е по-ограничен.

Социална услуга Асистентска подкрепа по реда на ЗСУ

От 2021 г. и към момента продължава без прекъсване предоставянето на социалната услуга Асистентска подкрепа по реда на ЗСУ с финансиране от държавния бюджет. С Решение № 337 от 2 май 2023 г. на МС за изменение и допълнение на Решение № 280 на МС от 2022 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2023 г. е определен и стандарт за финансиране на социалната услуга Асистентска подкрепа, като делегирана от държавата дейност в размер на 5 545 лв. за 1 субсидиран потребител за 1 година. Натуралният показател за

социалната услуга Асистентска подкрепа като делегирана от държавата дейност за 2023 г. е 20 309 субсидирани потребители.

През 2023 г. услугата се развива от 263 общини с възможност за подкрепа на 21 710 потребители. Субсидираните места за асистентска подкрепа за 2023 г. са увеличени с 1 484 места спрямо 2022 г. По данни на АСП осигурените от държавния бюджет средства за 2023 г. за предоставяне на асистентска подкрепа са в размер на 120 381 950 лв.

Асистентската подкрепа е специализирана социална услуга, която включва подкрепа от асистент за самообслужване, движение и придвижване, промяна и поддържане на позицията на тялото, изпълнение на ежедневни и домакински дейности и комуникация. Асистентската подкрепа не се ограничава до подкрепа на лицата само в домашната им среда. Тя се предоставя и извън нея. Асистентската подкрепа по реда на ЗСУ се предоставя за лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, които нямат определена по съответния ред степен на намалена работоспособност, както и за деца с трайни увреждания и пълнолетни лица с трайни увреждания с определена чужда помощ, които не ползват асистентска подкрепа, помощ за осигуряване на асистентска подкрепа или за които не се получава помощ за грижа в домашна среда по реда на друг закон. Насочването за ползване на асистентска подкрепа, която се финансира от държавния и общинския бюджет, се извършва само от общината, която предоставя услугата. Общината организира предоставянето на асистентската подкрепа по начин, който да позволи комплексно предоставяне на различните видове социални услуги в домашна среда. Контролът на дейността на асистентите и на отчитането на предоставената асистентска подкрепа се осъществява от общината, когато услугата се финансира от държавния и общинския бюджет. Услугите в домашна среда допринасят за превенция на институционализацията.

Здравно-социални услуги по процедура „Грижа в дома“ по ПРЧР 2021-2027

На 07.10.2022 г. Управляващият орган (УО) на ПРЧР 2021-2027 г. отвори за кандидатстване процедура „Грижа в дома“ с бюджет от 225 млн. лв. и кандидати общините в Република България. За периода от 2023 г. до края на 2024 г. изграденият модел за грижи за възрастни хора и лица с увреждания, включително с хронични заболявания и трайни увреждания, чрез осигурени почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги в домовете на потребителите продължава да се предоставя. Създадени са условия за независим и достоен живот на възрастните хора и хората с увреждания посредством предоставянето на качествени, достъпни и устойчиви услуги за дългосрочна грижа според индивидуалните им потребности при постигне на по-добър баланс между качество на услугите и ефективното и ефикасното им предоставяне. За персонала, който предоставя услугите, е допустимо да се организират обучения и супервизия, както и транспорт до домовете на ползвателите на услугите. По време на заседанието на Комитета за наблюдение (КН) на ПРЧР 2021-2027, проведено на 16 май 2024 г., бяха одобрени допълнителни средства в размер на 48 млн. лв., които да гарантират предоставянето на услугите до края на 2024 г. По този начин бюджетът на процедурата достигна 273 млн. лв. Сключени са 229 договора на обща стойност 213 498 589 лв. До момента са обхванати 37 210 лица с увреждания и възрастни в невъзможност за самообслужване.

Почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда

През 2023 г. интегрирани здравно-социални грижи в домашна среда са предоставяни от Български червен кръст (БЧК) в общините Варна, София, Враца, Оряхово, Бяла Слатина, Криводол, Монтана, Видин и Белоградчик посредством функциониращите на тяхна територия общо 9 Центъра „Домашни грижи“. Общо над 700 потребители получават редовни грижи от квалифицирани медицински сестри и домашни помощници. В община Варна дейността на Центъра „Домашни грижи“ се осъществява като местна дейност с договор до м. септември 2024 г. Предоставят се 4 вида услуги – информирание и консултиране, застъпничество и посредничество, терапия и рехабилитация, асистентска подкрепа. Количествените показатели на целогодишната работа в община Варна са: 80 месечно обслужвани лица, 103 души – на годишна база. От тях 59 потребители са в неравностойно положение, диагностицирани с експертни решения на Териториалните експертни лекарски комисии. Преобладават потребители със заболявания на сърдечно-съдовата система и опорно-двигателния апарат и самотно живеещи лица, част от които нямат подкрепящ разширен семеен кръг. В Столична община центърът обслужва около 15 потребители изцяло със средства от БЧК. От 2019 г. продължава да се реализира и проект „Иновативни модели за грижи в общността за хора с хронични заболявания и трайни увреждания“, който се изпълнява от БЧК в партньорство с МТСП, Министерството на здравеопазването (МЗ) и Норвежката асоциация на местните и регионални власти, с подкрепата на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г., Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“. Основната цел на проекта е да се подобри достъпът на уязвимите групи от населението в отдалечени и селски райони до професионални здравни грижи и социална подкрепа чрез създаване на иновативни модели на медицински и социални услуги в общността, които се предоставят чрез Центрове „Домашни грижи“. Целеви групи са: хора с хронични заболявания и трайни увреждания на възраст над 50 години, включително представители на ромската и други етнически общности, живеещи сами в малките и селските райони в областите Враца, Видин и Монтана. В трите области са създадени 7 Центъра „Домашни грижи“ в общините Враца, Оряхово, Бяла Слатина, Криводол, Монтана, Видин и Белоградчик. В рамките на проекта е създаден и иновативен модел за дистанционен мониторинг на здравословния и психосоциален статус на хора с хронични заболявания и трайни увреждания на базата на съвременните информационни и комуникационни технологии – телекеър, който е апробиран на територията на 3-те области от началото на 2022 г. Телекеър представлява дистанционен мониторинг на жизнено показатели в реално време, което в рамките на проекта се осъществява посредством два вида персонални устройства, инсталирани в домовете на потребителите. За целта е изграден Контролно-комуникационен център в гр. Враца с 5-ма служители с медицинско образование, назначени на длъжност „оператор“, които осигуряват 24 часа, 7 дни в седмицата наблюдение на жизнените показатели на потребителите, сред тях HRV, температура, пулс, сатурация, кръвно налягане, ЕКГ и др. Благодарение на наблюдението са предотвратени множество кризисни ситуации в домовете на потребителите вследствие предприета навременна реакция от страна на екипа на ККЦ или екипите на 7-те Центъра „Домашни грижи“, както и сигнализиране на Центровете за спешна медицинска помощ или личните лекари на потребителите при нужда. В 7-те общини Враца, Оряхово, Бяла Слатина, Криводол, Монтана, Видин и Белоградчик са създадени 75 работни места за медицински сестри и домашни помощници, които оказват редовни грижи за над 600 потребители, голяма част от които живеят в 34 отдалечени и малки населени места с ограничен достъп до медицински грижи и социална подкрепа. Използването на новите

технологии позволи разширяване на обхвата на услугите и подобряване на достъпа до навременни и професионални грижи, включително за хора в отдалечени и трудно достъпни населени места с ограничен достъп до качествени медицински грижи и социална подкрепа.

Механизъм Лична помощ по реда на Закона за личната помощ (ЗЛП)

По реда на ЗЛП се предоставя лична помощ за хората с увреждания, регламентирана като механизъм за оказване на асистентска грижа. Тенденцията е за увеличаване на броя на ползвателите и на броя на асистентите. Хората с увреждания имат право да ползват лична помощ с определен брой часове, съгласно потребностите, определени в изготвена индивидуална оценка от дирекция „Социално подпомагане“ по настоящ адрес на лицето с увреждане. При установена потребност за включване в механизма лична помощ в заключението задължително се съдържа уточнение за периода, за който личната помощ следва да бъде предоставяна, както и броя часове. В резултат на това се издава направление за предоставяне на помощта. Желанието за включване в механизма лична помощ се заявява до кмета на съответната община по настоящ адрес, на когото е определена ролята на доставчик на лична помощ. Когато лицето с увреждане не е посочило асистент, доставчикът на лична помощ може да му предложи асистент. В изпълнение на ЗЛП за 2023 г. на общините/районите на общини са преведени 597 431 738 лв. по механизма лична помощ и е осигурена подкрепа на 59 190 ползватели, а броят на назначените асистенти е 61 650 лица.

Предвид демографския профил на населението в нашата страна все повече възрастни хора се нуждаят от подкрепа и помощ в ежедневието си, като целта е те да останат в дома си и в общността си, а не да бъдат обгрижвани в услуги за резидентна грижа. С напредването на технологиите услугите, предоставяни с помощта на телекеър, са доказали своята ефективност и ефикасност в държавите с много добре развити социални системи и модерни социални услуги и те все по-широко ще навлизат в нашето ежедневие и нуждите от тях ще нарастват. Развитието на услугата телекеър се предвижда да се реализира на две стъпки – чрез разработване и приемане на стандарти за качество за предоставянето им в рамките на създадената работна група за преглед на НКСУ и чрез надграждане на процедура „Грижа в дома“ по ПРЧР 2021-2027 г. с апробирането на тези услуги и изпълнението на подкрепящите дейности, свързани с обучения и супервизия, обучения на семейства, които полагат грижи за зависими членове на семействата и др.

В тази група мерки в изпълнение на мярка 2, по дейности 2, 3 и 4 все още няма одобрена операция по ПРЧР. Предстои разработване на конкретна операция в тази насока, която да се реализира с финансиране в рамките на ПРЧР 2021-2027 (надграждаща операция „Грижа в дома“ от 2025 г.).

2.2. Мерки за закриване на специализирани институции за лица с увреждания и създаване на качествени и достъпни социални и интегрирани здравно-социални услуги в общността. Реформиране на домовете за стари хора в съответствие със стандартите за качество на социалните услуги

В тази група мерки са включени дейности, които предвиждат до 2027 г. около 60% (или 41 специализирани институции) от съществуващите специализирани институции за хора с увреждания да бъдат закрити. Предвидено е създаване на нови социални услуги и интегрирани здравно-социални услуги в общността, в които лицата, които са настанени към момента в домовете за хора с увреждания, да продължат живота си с подходяща

подкрепа, съгласно принципите за деинституционализация. Паралелно е предвидено изграждане на нови специализирани услуги, които осигуряват подкрепа за дневни занимания, застъпничество и посредничество, обучение в умения и развитие на трудови умения, с което се подпомага социалното включване в общността. Мерките и дейностите в тази група е предвидено да стартират на по-късен етап – през 2024 и 2025 г.

Създаване и предоставяне на нови социални и интегрирани здравно-социални услуги

В съответствие с провежданата реформа в областта на социалните услуги и дългосрочната грижа се наблюдава устойчиво увеличение на социалните услуги, финансирани със средства от държавния бюджет чрез бюджетите на общините, както и на ежегодно осигуряваните от държавния бюджет средства за тяхното предоставяне.

Към м. декември 2023 г. общият брой на социалните услуги, в т.ч. за деца, финансирани от държавния бюджет е 1 840 с възможност за подкрепа на 63 647 потребители. От тях броят на социалните услуги в общността (услуги за дневна грижа, за терапия и рехабилитация, за резидентна грижа и други) за възрастни хора и хора с увреждания е 691 с 12 824 места. Както е посочено по-горе, Асистентска подкрепа по реда на ЗСУ с финансиране от държавния бюджет се предоставя от 263 общини за 21 710 потребители, в т.ч. деца и пълнолетни лица и възрастни хора в невъзможност за самообслужване. Домовете за пълнолетни лица с увреждания и домовете за стари хора към този период са общо 152 с 10 124 места.

С оглед устойчивост на системата от социални услуги и като израз на ангажимента на държавата за осигуряване на подкрепа на уязвимите групи, със Закона за държавния бюджет на Република България за предоставяне на социални услуги през 2023 г. са осигурени средства в размер на 644 784 699 лв.

По данни на АСП през 2023 г. с финансиране от държавния бюджет в страната са функционирали:

- 263 социални услуги в общността за пълнолетни лица, предоставяни в дневни центрове и центрове за социална рехабилитация и интеграция, с 7 358 места;
- 428 социални услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица, предоставяни в защитени жилища, центрове за настаняване от семеен тип и други, с 5 466 места;
- 70 дома за пълнолетни лица с увреждания, с 4 526 места;
- 82 дома за стари хора, с 5 598 места.

През 2023 г. са създадени нови 52 социални услуги за пълнолетни лица в общността с 1 064 места, които се финансират от държавния бюджет, в т.ч. 17 услуги за дневна и почасова подкрепа на 560 лица с увреждания и 35 услуги за резидентна грижа с 504 места за настаняване на лица с увреждания.

Същевременно, закрити са 3 специализирани институции за пълнолетни лица с увреждания – два дома за пълнолетни лица с умствена изостаналост и един за пълнолетни лица с психични разстройства. Изведените потребители от тях са 169 лица.

Постигнатите резултати се дължат до голяма степен и на изпълнението на мерките по Плана за действие за периода 2018-2021 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа. Някои от тези мерки окончателно приключиха през 2023 г.

Извеждане на хората, настанени в специализирани институции

На проведеното през м. ноември 2023 г. заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. е одобрена операция „Продължаваща подкрепа за дългосрочна грижа“ с конкретен бенефициент АСП, която е насочена към продължаване на подкрепата на процеса по

подготовката и извеждането на хората, настанени в домовете за пълнолетни лица с увреждания, определени за закриване в рамките на втория етап от процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания, както и осигуряване на адекватна на потребностите им подкрепа за ползване на подходящи социални услуги за резидентна грижа и подкрепящи услуги; подкрепа за закриване на домове за пълнолетни лица с увреждания. Операцията е с бюджет от 12 млн. лв., а целта е да бъдат обхванати най-малко 3 200 лица от целевата група.

Реформиране на всички съществуващи домове за стари хора (ДСХ)

В съответствие с разпоредбите на ЗСУ всички ДСХ следва да се реформират в съответствие със стандартите за качество на резидентната грижа за възрастни хора в надтрудоспособна възраст, определени в НКСУ до 1 януари 2025 г. В тази връзка през 2023 г. продължи процесът по подготовка за реформиране на действащите 82 ДСХ, които се финансират от държавния бюджет. Всяка община, на чиято територия функционира ДСХ, изготви и прие План за реформиране на дома. През 2023 г. се извършваше оценка на проектните предложения на общините по подкомпонент 1.2. на проект ПЗ9 „Модернизиране на дългосрочната грижа“ по НПВУ.

Осигуряване на подкрепа за лицата с увреждания за придобиване на трудови навици и практики и подкрепа за създаване на умения за участие в заетост

По отношение на изпълнението на тази мярка на УО на ПРЧР 2021-2027 е предложена нова операция „Осигуряване на подкрепа за лицата с увреждания за придобиване на трудови навици и практики и подкрепа за създаване на умения за участие в заетост“, която да се изпълнява от общини, доставчици на социални услуги и НПО с подкрепа на Агенция по заетостта (АЗ), в партньорство с работодатели и АСП.

Целта е реализация на пазара на труда на лица с увреждания, включително чрез осигуряване на подкрепена заетост и защитена заетост.

Предложение за дейности:

- Развитие на модел за подкрепа на лицата с увреждания за придобиване на трудови умения, включително разработване на инструментариум за наблюдение и оценка на напредъка в процеса. Организация на предоставянето на услуги за подкрепа за придобиване на трудови умения, изграждане на специализирана среда, оборудване и обзавеждане на специализираната среда за провеждане на дейности за развитие на трудови умения, разработване на програми за развитие на трудови умения в мобилни условия и модели за взаимодействие и партньорство със социални предприятия и стопански субекти, подпомагане на прехода от услуга към ангажиране в реални работни условия;
- Осигуряване на подкрепена заетост и защитена заетост за лица с увреждания в партньорство с бизнеса и социални предприятия;
- Осигуряване на обучение в реална работна среда чрез менторство и наставничество;
- Съдействие за самостоятелна реализация на пазара на труда.

Във втората група мерки по мярка 2 не е стартирала дейност 8 „Реализиране на проекти от граждански организации и читалища на местно ниво, подпомагащи приемането на деинституционализацията и създаването на услугите за резидентна грижа за изведените от институцията хора. Използване на средствата на културата и изкуството, социалното взаимодействие и общностната работа за изграждане

положителни обществени нагласи, подпомагащи процеса на деинституционализация. Реализиране на проекти за културни и спортни дейности в общините, в които са създадени новите услуги за резидентна грижа и подпомагане включването на изведените от институции хора с увреждания с цел подпомагане на тяхното адаптиране и интеграция в обществото чрез достъпа до култура, спорт и развлекателни дейности“. Причината за това е, че дейността е обвързана с приемането на създаването на новите услуги за резидентна грижа за изведените от институциите хора, която е в ранен етап на изпълнение. Предвижда се дейността да стартира евентуално през 2024 г.

2.3. Мерки за повишаване на ефективността на системата за дългосрочна грижа

В тази група мерки ключови са дейностите за подпомагане на практическото прилагане на нормативната уредба, въведена с приемането на ЗСУ и подзаконовите нормативни актове към него, както и за подобряване на функционирането на системата на социалните услуги, подобряване на взаимодействието и повишаване на професионалния капацитет на работещите в системата на социалните услуги. Заложени са и мерки в посока подобряване на координацията между социалната и здравната системи с оглед постигането на практически резултати при предоставянето на качествени и достъпни интегрирани услуги за възрастни хора и хора с увреждания. Мерките целят да се насърчи и координацията между социалната и образователната система, тъй като осигуряването на професионалисти в сектора е невъзможно без тясното сътрудничество между тях. Акцент в групата мерки е поставен върху прилагането на НКСУ и адаптирането на социалните услуги към новите стандарти за качество, разработването на Националната карта на социалните услуги и новите стандарти за финансиране на социалните услуги.

Значителна част от усилията на национално ниво и към момента са насочени към изпълнението на конкретни мерки за планиране на социалните услуги и разработването на Националната карта на социалните услуги, подобряване на качеството на всички предоставяни социални услуги, както и подобряване на условията на труд, заплащане, професионална подготовка и умения на служителите, предоставящи социални услуги. Вече цялата подзаконова нормативна уредба към ЗСУ е приета, което гарантира практическото изпълнение на предвидените в закона мерки.

Методическа подкрепа относно прилагането на НКСУ

По отношение на дейността, свързана с методическата подкрепа относно прилагането на НКСУ в съответствие с нормативно определените си задължения в чл. 22, ал. 3, т. 4 от ЗСУ, АКСУ оказва такава методическа подкрепа на доставчиците на социални услуги за спазване на нормативно определените стандарти и критерии за качество на социалните услуги. Оказването на методическата подкрепа се осъществява както по време на извършваните проверки на местата, на които се предоставят социални услуги, така и при изготвянето на отговори по отправени конкретни писмени запитвания, съдържащи методически насоки или изготвени методически насоки към издадените от изпълнителния директор на АКСУ задължителни предписания.

През 2023 г. АКСУ е оказала методическа подкрепа чрез даването на писмени методически насоки на 82 доставчика на социални услуги. Най-голям дял от тях, както и през 2022 г., се отнасят до услугите за резидентна грижа (60%). През 2023 г. са издадени общо 32 бр. задължителни предписания (18 бр. за 2022 г.), като 13 бр. са на частни доставчици, а останалите 19 бр. са на общини. По запитвания, свързани с лицензионната

дейност от граждани, неправителствени организации, институции и дружества, са изготвени експертни отговори. Оказана е методическа подкрепа по 503 броя запитвания на горещия телефон (02/970 11 11), както и на място в центъра за административно обслужване на агенцията.

Разработване на Национална карта на социалните услуги (Картата)

Съществен компонент на мерките за повишаване на ефективността на системата за дългосрочна грижа е планирането на социалните услуги, финансирани изцяло или частично от държавния бюджет на областно и общинско ниво чрез разработването на Националната карта на социалните услуги. Основната дейност по разработването на Картата беше осъществено именно през 2023 г.

Националната карта на социалните услуги е разработена съгласно чл. 35 от ЗСУ и Глава трета „Национална карта на социалните услуги“ от Наредбата за планирането на социалните услуги (НПСУ). Картата се базира на извършените от общините анализи относно потребностите от социални услуги на общинско и областно ниво, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет и на разработените на тяхна основа предложения за планирането на социалните услуги на общинско и областно ниво. Анализите са разработени от всички общини след публикуването на данните от Преброяването на населението и жилищния фонд в България в периода месец октомври – декември 2022 г. на електронната страница на Националния статистически институт. Те са обсъдени и съгласувани между кметовете на общини в съответната област с цел планиране от всяка община на потребностите ѝ от социални и интегрирани здравно-социални услуги на областно ниво. След разработване на предложенията за планирането в общината на социалните услуги на общинско и областно ниво кметовете проведоха представяне и обсъждане на анализите и предложенията и на общинско ниво. Предложенията на кметовете са одобрени от общинските съвети и заедно с анализите са изпратени на АСП.

Въз основа на анализите и предложенията на общините АСП извърши анализ на потребностите на национално ниво от социални услуги, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет, и разработи предложение за Национална карта на социалните услуги.

Предложението за Националната карта на социалните услуги включва:

- 1) всички социални и интегрирани здравно-социални услуги и максималния брой потребители на тези услуги (по видове), за цялата страна, по области и по общини;
- 2) всички социални и интегрирани здравно-социални услуги на областно ниво за удовлетворяване на потребностите на лица от цялата страна и максималния брой потребители на тези услуги (за цялата страна и за всяка област);
- 3) всички социални и интегрирани здравно-социални услуги на областно ниво за удовлетворяване на потребностите на населението от цялата област и максималния брой потребители на тези услуги (за цялата страна и за всяка област);
- 4) всички социални услуги на общинско ниво и максималния брой потребители на тези услуги, за които се осигурява изцяло или частично финансиране от държавния бюджет (по общини).

Предложението за Картата в частта относно интегрираните здравно-социални услуги е съгласувано предварително с министъра на здравеопазването. Също така, в съответствие с НПСУ АСП е провела обсъждане на областно и общинско ниво както на

анализа на национално ниво, така и на предложението за Картата. Съгласно Закона за социалните услуги всички услуги по Картата следва да бъдат създадени до 2035 г. Към настоящия момент (31.05.2024 г.) предложението за Карта е подготвено за внасяне в МС.

Стандарти за финансиране на социалните услуги по реда на чл. 45 от ЗСУ

Създаването на нови стандарти за финансиране на социалните услуги по реда на чл. 45 от ЗСУ кореспондира с разработването и приемането от МС на Националната карта на социалните услуги. Съгласно ЗСУ социалните услуги се финансират от държавния бюджет съгласно стандартите за финансиране на социалните услуги, определени по чл. 45 от ЗСУ, от 1 януари на годината, следваща приемането на Националната карта на социалните услуги. Изпълнението на дейността ще бъде осъществено през 2024 г., предвид обвързаността му с приемането на Националната карта на социалните услуги.

Осигуряване на обучения, професионална квалификация и супервизия

По отношение на дейностите за осигуряване на обучения, професионална квалификация и супервизия по третата група мерки в рамките на проект BG05M9OP001-3.021-0001 „За по-добро качество и ефективност на социалните услуги в България“ се проведе редица обучения на служители на АКСУ и на доставчици на социални услуги във връзка с новото законодателство в областта на социалните услуги. Проектът се изпълнява по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Гарантиране на качеството и ефективността на социалните услуги“ по ОПРЧР 2014-2020 г., с конкретен бенефициент МТСП.

Конкретно през 2023 г. в рамките на проекта са проведени присъствено двудневни специализирани обучения, свързани с прилагане на стандартите за качеството на социалните услуги, предназначени за служители на доставчиците на социални услуги, в т.ч. общини, в останалите 12 области, които не бяха обучени през 2022 г. Обучени са повече от 900 професионалисти от системата на социалните услуги, с което общият им брой надвиши 1800 души. По проекта е изготвен и проект на Критерии за анализ на добри практики за високо качество и ефективност на социалните услуги, които са утвърдени от изпълнителния директор на АКСУ през 2023 г. Дейността по самото проучване на добри практики и изготвяне на анализ ще стартира на по-късен етап – през 2024 г.

През 2023 г. АСП продължи да изпълнява проект BG05M9OP001-3.006-0001 „Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрилата на детето, социалните услуги и социалното подпомагане“ по ОПРЧР 2014-2020 г. Проектът беше с бюджет 29 500 000 лв. и продължи до 30.09.2023 г. Към датата на приключване на проекта резултатите с натрупване са следните:

- проведени са обучения за изграждане на междусекторни координационни връзки на представители от различните сектори, имащи отношение към социалните услуги – 28 базови обучения с участието на 1 501 лица; 28 надграждащи обучения с участието на 1 467 лица по същата тема;

- осигурена е специализирана подкрепа за служителите от отдел „Закрила на детето“, отдел „Индивидуална оценка на хора с увреждания и социални услуги“ и отдел „Индивидуална оценка на хора с увреждания, социални услуги и социална закрила“ от териториалните структури на АСП чрез осигуряването на подкрепа чрез 6 538 часа индивидуална и 1 800 часа групова супервизии в 294 отдела на ДСП. Проведени са общо 49 броя специализирани обучения с 2 571 участници;

- по дейност „Осигуряване на супервизии и консултации за екипи от действащи социални услуги“ – са проведени супервизии за общо 16 983 служители, от които 11 754 са работещи в социални услуги за възрастни хора и 5 229 – в услуги за деца. Интензивността на супервизиите е както следва: 31 476.2 часа за 29 405 индивидуални супервизии и 8745.4 часа за 4 233 групови супервизии.

Насърчаване на взаимодействието между социалната и образователната системи с цел обезпечаване на професионални кадри

Работата на специалистите, ангажирани в социалната система, е изключително динамична, изисква широки компетенции и добро познаване на нормативната уредба в различни сфери на социалната политика, а и на други сектори. Също така, тя включва и директен ежедневен контакт с хора от уязвими групи, нуждаещи се от комплексна подкрепа за решаване на различни житейски проблеми, което предполага и наличие на определени личностни качества. Специалистите в социалната система ежедневно са ангажирани и с работа на терен, сблъсквайки се с най-тежките проблеми на хората и именно тяхната професионална компетентност, мотивация и отдаденост са необходима предпоставка за осигуряване на адекватна подкрепа на нуждаещите се лица.

Във фокуса на политиките на МТСП е насърчаване на връзката между образованието и трудовата реализация на висшистите, които се подготвят за работа в социалната система. За целта чрез различни инициативи, програми и мерки младите хора се стимулират да продължат да се развиват по избрания от тях кариерен път и непрекъснато да надграждат своите знания, умения и компетенции. През последните години чрез провежданата реформа в сектора на социалните услуги със ЗСУ се акцентира не само върху подобряване на условията на труд, но и върху професионализирането на сектора и утвърждаване на престижа на социалната работа като професия на бъдещето.

В ЗСУ е поставен специален фокус върху професионалистите в сектора. Регламентирано е правото на обучения на всички служители и задължението им да участват в обучения, правото на супервизия и стимули за професионално развитие. Законът регламентира и задължително наставничество на служители, които за първи път осъществяват дейност по предоставяне на социални услуги. Регламентирана е и възможност за включване на доброволци при предоставянето на социални услуги и провеждане на стажове от студенти.

Към момента обучение по професионално направление „Социални дейности“ в България се осъществява в 13 акредитирани висши училища – Бургаски свободен университет, Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“, Медицински университет – Плевен, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, Нов български университет, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Русенски университет „Ангел Кънчев“, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Технически университет – Варна, Технически университет – Габрово, Тракийски университет – Стара Загора, Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ и Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Предоставяне на здравни грижи за нуждаещи се лица с увреждания и възрастни хора в невъзможност за самообслужване

По отношение на изпълнението на дейностите по мярката за предоставяне на здравни грижи за нуждаещи се лица с увреждания и възрастни хора в невъзможност за самообслужване от страна на МЗ е представена следната информация:

- По дейността, свързана с въвеждане на стимули за общопрактикуващите лекари за обслужване на населени места в отдалечени и труднодостъпни райони, са въведени финансови стимули от Националната здравно-осигурителна каса (НЗОК) за общопрактикуващите лекари в селските и отдалечени райони на страната под формата на месечно отпускана сума за съответната практика. Тези суми са определени в Националния рамков договор по населени места в зависимост от отдалечеността на практиката от други лечебни заведения, затруднената достъпност поради лоша транспортна инфраструктура, разпръснатост на обслужваните населени места (при практики, обслужващи две или повече такива) и на обслужваното население. За повишаване на достъпността и капацитета на първичната извънболнична помощ със заповед на министъра на здравеопазването е създадена работна група, която да разработи проект на Национална стратегия за подобряване на достъпността и капацитета на първичната извънболнична медицинска помощ и осигуряване на балансирано териториално разпределение на медицинската помощ и здравните грижи в Република България 2021-2027 г. и план за действие за изпълнение на стратегията, включени в НПВУ, компонент „Здравеопазване“. Министерство на здравеопазването взе активно участие в подготовката на Решение № 679 на МС от 29.09.2023 г. за възлагане на „Български пощи“ ЕАД да извършва услуга от общ икономически интерес – осигуряване от разстояние на достъп до базови телемедицински услуги, чрез пощенски станции на територията на Република България. Услугите, които ще могат да бъдат ползвани, са включени в пакета от здравни дейности на общопрактикуващите лекари, основно с акцент върху профилактика на заболяванията, проследяване на състоянието на лица с вече диагностицирани заболявания и уточнено продължително поддържащо лечение. Те включват консултиране от разстояние по нововъзникнал или съществуващ здравен проблем, както и чрез апаратура за теледиагностика и телемониторинг, регистрираща различни жизнени показатели, за консултиране на пациенти с хронични заболявания.

- С оглед разширяване обхвата на профилактиката на социално значимите заболявания в рамките на пакета за профилактичните прегледи, заплащани от НЗОК, са включени допълнителни клинично-лабораторни и лабораторни изследвания. Извършени са промени в Наредба № 8 от 2016 г. за профилактичните прегледи и диспансеризацията, с които са създадени нормативни предпоставки за по-добро диспансерно наблюдение и за проследяване на ефекта от прилаганото лечение на пациенти с редки заболявания (вроден хиперинсулинизъм, вродена генерализирана липодистрофия, остра чернодробна порфирия, транстиретин-свързана амилоидоза с нормална последователност и първична хипероксалурия). Разширени са и възрастовите граници за скрининг за рак на простатата при мъжете и за рак на гърдата при жените.

- В изпълнение на мерки в областта на превенция на хронични незаразни болести в различни области на страната са организирани и успешно проведени скрининги за ранно откриване на онкологични заболявания – рак на млечната жлеза, рак на шийката на матката и злокачествени новообразувания на ректосигмоидалната област; за сърдечно-съдови заболявания, като най-често срещани сърдечно-съдови болести са във възрастовите периоди 65+, 55-64 г. и 45-54 г.; за ранно откриване на хронично-обструктивна белодробна болест. Предприети са и действия за разработване на проект на „Национален план за развитие на широкообхватен пренатален и неонатален скрининг, и скрининг на социалнозначимите заболявания 2027 г.“, включен в НПВУ, компонент „Здравеопазване“ за изпълнение на реформа „Подкрепа за по-доброто осигуряване на профилактични скринингови дейности“. Профилактичните дейности целят да се идентифицират хора в една привидно здрава популация, които са изложени на по-висок

риск от здравословен проблем или състояние, така че да може да се предложи ранна диагностика, лечение или интервенция.

- По отношение на дейността за повишаване на капацитета на медицински и немедицински специалисти за предоставяне на здравни и интегрирани здравно-социални услуги Националният център по общественото здраве и анализи е извършил оценка на потребностите на населението (общото и на лежащите в психиатрични стационари) от психично-здравни услуги и тяхното предоставяне на териториално ниво, като е изготвен анализ на броя на възрастните лица и децата, нуждаещи се от специализирани социални услуги. Така ще се определи броят и териториалното разпределение на услугите по общини, както и броят на специалистите, които да бъдат ангажирани на базата на мониторинг на психиатричните стационари в страната. Предприета е и законодателна инициатива за промени в Закона за здравето, касаещи психичното здраве, свързани с разработване и организиране на пълен и подходящ набор от стационарни, дневни и амбулаторни психиатрични грижи в общността. Това е в контекста на задълженията на страната, произтичащи от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. В законопроекта се предвиждат промени, чрез които се гарантират правата на пациентите с психични заболявания и запазване на човешкото достойнство на всички пациенти, като се забранява всякаква форма на жестоко, нечовешко или унижително отношение или налагане на наказания.

- Също така, в изпълнение на заповед на министъра на здравеопазването е изготвен проект на Национална стратегия за гериатрична грижа и остаряване в добро здраве и План за действие към нея, които са в процес на оперативна подготовка.

Мобилизиране на местните ресурси за работа с лица с увреждания и възрастни хора

През 2023 г. на УО на ПРЧР 2021-2027 е направено предложение за нова операция „Мобилизиране на местните ресурси в подкрепа на хората с увреждания и възрастните хора“, която да се изпълнява от общини, райони на общини и частни доставчици на социални услуги. Целта е превенция на институционализацията и/или зависимостта от услуги за дългосрочна грижа чрез навременна подкрепа от местната общност.

Предложение за дейности:

➤ Проучване на добри практики/програми (в европейски и национален контекст) за мобилизиране на местните ресурси за работа с лица с увреждания и възрастни хора – работа с лични истории, менторство и местен активизъм, екипи за местна координация, доброволчество;

➤ Моделиране и прилагане на програми за мобилизиране на местните ресурси за навременна подкрепа. Добрите практики ще бъдат апробирани съобразно местните специфики, включително в отдалечени и изолирани населени места/квартали/, където липсва изградена мрежа от съпътстващи и подкрепящи услуги или при затруднен достъп до такива при наличие на хора в риск от социално изключване, както и при преход от институционална грижа към услуги в общността;

➤ Подготовка на местни екипи (членове на семейства, ментори, местни активисти, екипи за местна координация, доброволци, др.) за пряка работа с хора в риск от социално изключване, за работа с хора, зависими от услуги и без подкрепа в близката среда, както и за хора в преход от институционална грижа към услуги в общността;

➤ Популяризиране на програмите за мобилизиране на местните ресурси чрез споделяне на опит и научените уроци.

Повишаване на капацитета на общините, структурите на АСП и частните доставчици за прилагане на политиката в областта на социалните услуги

Във връзка с изпълнението на мярката, свързана с повишаване на капацитета на общините, структурите на АСП и частните доставчици за прилагане на политиката в областта на социалните услуги през 2023 г. продължи изпълнението на операция „Укрепване на общинския капацитет“ по ПРЧР 2021-2027. Общо 171 общини продължават да реализират дейности по операцията. Общият бюджет на проектите е в размер над 19,6 млн. лв., като чрез тяхното изпълнение се оказва интегрирана подкрепа на общините в изпълнението на правомощията им по ЗСУ, ЗХУ и ЗЛП. Дейностите включват подготовка за обезпечаване правомощията на общините по трите закона и създаване на фронт-офиси, наемане на персонал и организиране на обучения и супервизия за служителите. С финансиране по ПРЧР 2021-2027 г. се подкрепя изготвянето на анализи и проучвания в сферата на социалните услуги, както и разработването на електронни платформи за единен достъп до заявяване на социални услуги. До момента в различните дейности по проектите са включени 1 784 лица.

В допълнение, през 2022 г. на УО на ПРЧР 2021-2027 г. са предложени две нови процедури за укрепване на капацитета на АСП и на АКСУ. Първата процедура е „Повишаване на капацитета на служителите на Агенцията за социално подпомагане във връзка с модернизиране на системите за социална закрила“. Процедурата за укрепване на капацитета на АСП е одобрена на заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. през м. април 2023 г. През 2024 г. операцията е допълнена с нови дейности и е планирана за обявяване. Операцията цели да модернизира дейността на АСП като администрация, изпълняваща държавната политика по социално подпомагане и социална закрила, да повиши качеството на предлаганите услуги чрез тяхното гъвкаво използване и осигуряване на лесен достъп до тях, включително чрез модернизация и дигитализация на услугите, да повиши капацитета на служителите, за да се подобри ефективността от предоставяната подкрепа и услуги и др. Втората процедура е „Повишаване ефективността на предоставяне на социални услуги и мониторирането им“ с конкретен бенефициент АКСУ, която е насочена към повишаване капацитета на Агенцията за изпълнение на законово възложените ѝ функции по отношение лицензиране, контрол, мониторинг и анализ на социалните услуги, както и оказване на методическа подкрепа на доставчиците на социални услуги за спазване на стандартите за качество на социалните услуги, определени в НКСУ; повишаване на капацитета на доставчиците на социални услуги за предоставяне на качествени социални услуги, съобразени със стандартите за качество, съгласно НКСУ; популяризиране на дейността на АКСУ сред различните заинтересовани страни и обществеността като цяло, както и популяризиране на национално ниво на утвърдените от АКСУ добри практики при предоставяне на социални услуги. Процедурата е планирана за обявяване.

В третата група мерки част от дейностите ще стартират на по-късен етап – през 2024 г., поради обвързаността им с приемането на Националната карта на социалните услуги и дейностите свързани със стартирането на изграждането на новите социални услуги.

2.4. Мерки за изграждане на необходимата инфраструктура за предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги за лица с увреждания и възрастни хора в надтрудоспособна възраст и/или в невъзможност за самообслужване

В тази група мерки се предвижда реформиране на ДСХ в съответствие със стандартите за качество на резидентната грижа за възрастни хора, както и по-мощни строителни и ремонтни дейности по мерките, свързани със създаването на нови социални и интегрирани здравно-социални услуги. Предвиждат се и дейности за повишаване на енергийната ефективност на социалната инфраструктура за предоставяне на социални услуги, делегирани от държавата дейности, включваща подобряване на средата в съществуващи услуги и реформиране на съществуващи услуги и въвеждане на дигитализация на услугите, включително телеасистенция/телекеър, различни форми на електронни инструменти и ресурси. Ще бъде подкрепено внедряването на информационните и комуникационни технологии в сферата на социалните услуги, включително чрез приспособяване на специализираната среда и осигуряване на необходимото оборудване.

Изпълнението на мерките и дейностите по тази група е подкрепено от Проект ПЗ9 – Модернизирани на дългосрочната грижа по НПВУ и от ПРР 2021-2027 г. Проект ПЗ9 – Модернизирани на дългосрочната грижа цели да подкрепи продължаването на реформата на системата на социалните услуги, в т.ч. за дългосрочна грижа, чрез финансиране на изграждането и оборудването на нови социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа и специализирани социални услуги за лица с увреждания и на реформирането на съществуващите домове за стари хора. От друга страна, чрез финансиране на дейности за енергийна ефективност, саниране и обновяване на оборудване и обзавеждане в съществуващи социални услуги в общността, делегирани от държавата дейности, както и изпълнение на противоепидемични мерки се цели повишаване на качеството на предоставяните социални услуги на потребителите. Условно проектът е обособен в два компонента – Компонент 1 „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания“ (707 млн. лв.) и Компонент 2 „Повишаване на енергийната ефективност на социалната инфраструктура за предоставяне на социални услуги, делегирана от държавата дейност“ (28,8 млн. лв.). В рамките на Компонент 1 ще се реализират 2 подкомпонента:

- Подкомпонент 1.1 – Изграждане и оборудване на нови социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа и специализирани социални услуги за лица с увреждания (331 млн. лв.). Предвижда се създаване на 55 нови Центрове за специализирана подкрепа за лица с увреждания и техните семейства за над 10 000 реални потребители и създаване на 200 нови социални услуги за резидентна грижа за 3 000 лица с увреждания;

- Подкомпонент 1.2 – Извършване на строителни дейности и доставка на оборудване и обзавеждане с оглед реформиране на съществуващите домове за стари хора (376 млн. лв.). Предвижда се реновиране и оборудване на 82 съществуващи ДСХ за 5 598 потребители.

Бюджетът на проекта общо е 753 млн. лв., срокът на реализация до 30.06.2026 г.

По ПРР 2021-2027 г. се планира да се финансират строителни дейности, оборудване и обзавеждане за изграждането на нови услуги за резидентна грижа за лица в надтрудоспособна възраст без увреждания; интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване и за пълнолетни лица с трайни увреждания с потребност от постоянни медицински грижи; инфраструктура за създаване на друг тип услуги (за осигуряване на подслон за лица в кризисна ситуация, лица, пострадали от домашно насилие и лица - жертви на трафик, за

бездомни лица) – до 137 800 000 лв. ресурс от ЕФРР или до 167 500 000 лв. общ ресурс ЕФРР и национално съфинансиране за строителство и оборудване/обзавеждане.

Реформиране на домовете за стари хора

По отношение на мярката, свързана с реформирането на домовете за стари хора в съответствие със стандартите за качество на резидентната грижа за възрастни хора, през 2023 г. в съответствие със заложените мерки са осъществени следните дейности:

По подкомпонент 1.2 (Процедура BG-RRP-11.010 – Извършване на строителни дейности и доставка на оборудване и обзавеждане с оглед реформиране на съществуващите ДСХ) на проект ПЗ9 по НПВУ са подадени проектни предложения за реформиране на 81 ДСХ, но поради възникнала необходимост за осигуряване на допълнителни средства оценката на процедурата бе спряна. След подписване на допълнителното споразумение между Министерството на финансите (МФ) и МТСП през 2024 г. е възобновена оценката на подадените проектни предложения, и вече се сключват договори с общините за безвъзмездна финансова помощ, като общините ще проведат процедури по реда на Закона за обществените поръчки за избор на изпълнител на строително монтажни работи и за доставка на оборудване/обзавеждане.

Изграждане и оборудване на нови социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа и специализирани социални услуги за лица с увреждания

По отношение на мерките, свързани с изграждането и оборудването на нови социални услуги за резидентна грижа и на нови подкрепящи специализирани социални услуги за пълнолетни лица с увреждания през 2023 г. от страна на МТСП са разработени Функционални изисквания по отношение на материално-техническата база на за новите услуги, които ще се създават по подкомпонент 1.1. на Проект ПЗ9. Функционалните изисквания са обсъдени и одобрени от ПЕРГ за разработване и координация на изпълнението на плановете за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа на заседанията на групата на 19.09.2023 г. и на 27.09.2023 г. Разработени са Условието за кандидатстване по подкомпонент 1.1. на Проект ПЗ9, като се планира процедурата да се обяви за кандидатстване от общините до средата на 2024 г.

Повишаване на енергийната ефективност на социалната инфраструктура за предоставяне на социални услуги, делегирана от държавата дейност

По мярката, свързана с повишаване на енергийната ефективност на социалната инфраструктура за предоставяне на социални услуги, делегирана от държавата дейност, в началото на 2023 г. се отвори за кандидатстване Компонент 2 (BG-RRP-11.011 – Повишаване на енергийната ефективност на социалната инфраструктура за предоставяне на социални услуги, делегирана от държавата дейност) на Проект ПЗ9. Условието за кандидатстване са предварително съгласувани с общините-бенефициенти и НСОРБ. По него нямаше краен срок за кандидатстване. Предвидено бе проектни предложения да се приемат до изчерпване на финансовия ресурс по процедурата. Минималният размер на проектно предложение бе 20 000 лв. Поради липса на интерес от страна на общините и затруднения с подготовката на проектни предложения процедурата бе прекратена през 2023 г., а голяма част от първоначално предвидените за тези дейности средства в размер на 186,2 млн. лв. бяха прехвърлени към подкомпонент 1.2 (Процедура BG-RRP-11.010 – Извършване на строителни дейности и доставка на оборудване и обзавеждане с оглед реформиране на съществуващите ДСХ) на проект ПЗ9 по НПВУ.

Изграждане и оборудване на новите социални и интегрирани здравно-социални услуги с финансиране по ПРР 2021-2027

През 2023 г. беше обявена Процедура BG16FFPR003-2.001 „Концепции за Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ)“, която е първата процедура по ПРР 2021-2027 г. Чрез подхода ИТИ през 2024 г. ще бъде финализирана оценката на подадените от общините концепции и ще се разработят детайлни проекти предложения за създаване на нови услуги за резидентна грижа за възрастни хора, за изграждане и оборудване на нови интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица и за създаване на нови услуги за спешно настаняване и осигуряване на подслон в кризисна ситуация.

По тази група мерки през 2023 г. няма мерки, които не са стартирали.

III. Приложение – изпълнение към 2023 г. на заложените мерки в Плана за действие за периода 2022-2027 г. за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа (в табличен вид)

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
I. МЕРКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА В ДОМАШНА СРЕДА И В ОБЩНОСТТА НА ЛИЦА С УВРЕЖДЕНИЯ И ВЪЗРАСТНИ ХОРА, ЗАВИСИМИ ОТ ГРИЖА					
Мярка 1. Предоставяне на социални услуги в домашна среда					
1. Предоставяне на асистентска подкрепа	Общини, райони на общини, частни доставчици на социални услуги	МТСП, МФ, АСП	Държавен бюджет – от 2022 г.	2022-2027 г.	<p>Дейността се изпълнява. По данни на АСП към 31.12.2023 г.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - социалната услуга Асистентска подкрепа се предоставя в 263 общини; - броят на субсидираните потребители е нараснал на 21 710, а заетостта е 17 714 потребители; <p>Осигурените от държавния бюджет средства за 2023 г. са в размер на 120 381 950 лв.</p> <p>Към 31.12.2023 г. броят на ползвателите на механизма за лична помощ по реда на ЗЛП е 59 190 лица, а броят на назначените асистенти – 61 650 лица. Предоставените от държавния</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					бюджет средства на общините са в размер на 597 431 738 лв.
Мярка 2: Предоставяне на интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда за нуждаещи се лица с увреждания и възрастни хора в невъзможност за самообслужване					
1. Предоставяне на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги за нуждаещи се лица с увреждания и възрастни хора в невъзможност за самообслужване и патронажна грижа.	Общини, райони на общини, доставчици на социални услуги, лечебни заведения	МТСП, МЗ, АСП, РЗИ	- ПРЧР; - Други програми с международно финансиране; - Устойчивост – от държавния бюджет.	2022-2027 г.	Дейността се изпълнява. През 2023 г. от страна на БЧК интегрирани здравно-социални грижи в домашна среда са предоставяни в общините Варна, София, Враца, Оряхово, Бяла Слатина, Криводол, Монтана, Видин и Белоградчик посредством функциониращите на тяхна територия 9 Центъра „Домашни грижи“. Общо над 700 потребители са получили редовни грижи от квалифицирани медицински сестри и домашни помощници. В община Варна дейността на Центъра „Домашни грижи“ се осъществява като местна дейност с договор до м. септември 2024 г. Предоставят се 4 вида услуги – информиране и консултиране, застъпничество и посредничество, терапия и рехабилитация, асистентска подкрепа.

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>Количествените показатели на целогодишната работа в община Варна са:</p> <p>- 80 месечно обслужвани лица, 103 души – в годишен план. От тях 59 потребители са в неравностойно положение, диагностицирани с ЕР на ТЕЛК. Преобладават потребители със заболявания на сърдечно-съдовата система и опорно-двигателния апарат и самотно живеещите лица, част от които нямат подкрепящ разширен семеен кръг.</p> <p>В Столична община центърът обслужва около 15 потребители изцяло със средства от БЧК.</p> <p>На територията на областите Враца, Видин и Монтана дейността на 7-те Центъра „Домашни грижи“ се осигурява по линия на проект „Иновативни модели за грижи в общността за хора с хронични заболявания и трайни увреждания“ (май 2019 – април 2024), осъществяван от БЧК в партньорство с МЗ, МТСП и</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>Норвежката асоциация на местните и регионални власти и с финансовата подкрепа на ФМ на ЕИП 2014-2021 г.</p> <p>В 7-те общини са създадени 75 работни места за медицински сестри и домашни помощници, които оказват редовни грижи на над 600 потребители, голяма част от които живеят в 34 отдалечени и малки населени места с ограничен достъп до медицински грижи и социална подкрепа.</p> <p>Интегрираните здравно-социални услуги в домашна среда се предоставят комплексно с иновативна услуга – телекеър, апробирана на територията областите Враца, Видин и Монтана от началото на 2022 г.</p> <p>По операция BG05SFPR002-2.001 „Грижа в дома“ по ПРЧР 2021-2027 г. бенефициенти са общините в Република България. Сключени са 229 договора на обща стойност 213 498 589 лв. Обхванати са 37 210</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>лица с увреждания и възрастни в невъзможност за самообслужване. И през 2023 г. по операцията продължава да се предоставя изграденият модел за грижи за възрастни хора и лица с увреждания, включително с хронични заболявания и трайни увреждания, чрез осигурени почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги в домовете на потребителите. Създадени са условия за независим и достоен живот на възрастните хора и хората с увреждания посредством предоставянето на качествени, достъпни и устойчиви услуги за дългосрочна грижа според индивидуалните им потребности при постигне на по-добър баланс между качество на услугите и ефективното и ефикасното им предоставяне. За служителите, които предоставят услугите е допустимо да се организират обучения и супервизия, както и транспорт до</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					домовете на ползвателите на услугите.
<p>2. Пилотиране и развитие на дистанционни услуги – телекеър и телеасистенция. Осигуряване на специализирано оборудване за предоставяне на дистанционните услуги. Разработване на протоколи за действие и стандарти за качество при предоставяне на дистанционни услуги. Разработване на модели за координация между дистанционните услуги и различни социални и интегрирани здравно-социални услуги с цел предоставяне на навременна подкрепа.</p>	<p>Общини, райони на общини, доставчици на социални услуги, лечебни заведения</p>	<p>МТСП, МЗ, АСП, РЗИ</p>	<p>- ПРЧР, - Други програми с международно финансиране - Устойчивост – от държавния бюджет</p>	<p>2022-2027 г.</p>	<p>Дейността се изпълнява. През 2023 г. дейността се изпълнява по проект „Иновативни модели за грижи в общността за хора с хронични заболявания и трайни увреждания“, осъществяван от БЧК в партньорство с МЗ, МТСП и Норвежката асоциация на местните и регионални власти, с финансовата подкрепа на ФМ на ЕИП 2014-2021 г. - Функциониращи 7 Центъра „Домашни грижи“ в общините Враца, Оряхово, Бяла Слатина, Криводол, Видин, Монтана и Белоградчик. Центровете притежават лиценз за следните услуги: информиране и консултиране, застъпничество и посредничество, терапия и рехабилитация, асистентска подкрепа; - Предоставени интегрирани здравно-социални услуги на над</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>600 лица в домашна среда в областите Враца, Видин и Монтана;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обхванати потребители от 34 малки и отдалечени населени места на територията на трите области; - Създадени 75 работни места за медицински сестри, домашни помощници и оператори в Контролно-комуникационен център – Враца; - Предоставяна иновативна услуга – телеасистенция/телекеър от създаден за целта Контролно-комуникационен център в гр. Враца; - Обхванати потребители от услугите телеасистенция и телекеър – 600 лица в областите Враца, Видин и Монтана. <p>Целта е мултиплициране на модела на национално ниво, включително чрез апробирането му с финансиране по ПРЧР.</p>
3. Провеждане на специализирани обучения на медицинските специалисти и	Общини, райони на общини,	МТСП, МЗ, АСП, РЗИ	- ПРЧР,	2022-2027 г.	В изпълнение на мярка 2, по дейности 2, 3 и 4 все още няма одобрена операция по ПРЧР.

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>специалистите в областта на социалните услуги, предоставящи почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда и дистанционни услуги телекеър и телеасистенция. Обученията следва да осигуряват и познания, свързани с разбиране на динамиката във възрастта, знания за здравословното, когнитивното и психичното състояние на подкрепеното лице, както и умения за подкрепа при специфични състояния (напр. повече от едно хронични заболявания, деменция, психично страдание, интелектуални затруднения, остеопороза, кризисни ситуации, др.) и при намаляваща автономност.</p>	<p>доставчици на социални услуги, лечебни заведения</p>		<p>- Други програми с международно финансиране - Устойчивост – от държавния бюджет</p>		<p>Предстои разработване на конкретна операция в тази насока, която да се реализира с финансиране в рамките на ПРЧР 2021-2027 г. (надграждаща операция „Грижа в дома“).</p>
<p>4. Осигуряване на подкрепа и обучения на семейства, които полагат грижи за зависими членове на семействата.</p>	<p>Общини, райони на общини, доставчици на</p>	<p>МТСП, МЗ, АСП, РЗИ</p>	<p>- ПРЧР, - Други програми с международно финансиране</p>	<p>2022-2027 г.</p>	<p>В изпълнение на мярка 2, по дейности 2, 3 и 4 все още няма одобрена операция по ПРЧР.</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>Подпомагане на способностите за оказване на грижа в семейна среда чрез консултиране за възможностите за подкрепа, информиране за права и възможности и развитие на капацитет в оказването на грижа. Разработване на подходящи програми и модули за обучение на лицата, полагащи грижи за зависими членове на семейството, както и консултиране и насочване към заетост, т.е. подобряване на достъпа.</p>	<p>социални услуги, лечебни заведения</p>		<p>- Устойчивост – от държавния бюджет</p>		
<p>5. Осигуряване на супервизия на служителите, предоставящи почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда и дистанционни услуги телекеър и телеасистенция.</p>	<p>Общини, райони на общини, доставчици на социални услуги, лечебни заведения</p>	<p>МТСП, МЗ, АСП, РЗИ</p>	<p>- ПРЧР, - Други програми с международно финансиране - Устойчивост – от държавния бюджет</p>	<p>2022-2027 г.</p>	<p>Дейността се изпълнява в рамките на процедура BG05SFPR002-2.001 „Грижа в дома“ с бенефициенти общините в Република България. Сключени са 229 договора на стойност 213 498 589 лв. Осигуряването на супервизия на служителите, предоставящи дистанционни услуги телекеър и телеасистенция следва да се осъществява в рамките на</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					надграждащата „Грижа в дома“ нова операция.
II. МЕРКИ ЗА ЗАКРИВАНЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ИНСТИТУЦИИ ЗА ЛИЦА С УВРЕЖДАНЯ И СЪЗДАВАНЕ НА КАЧЕСТВЕНИ И ДОСТЪПНИ СОЦИАЛНИ И ИНТЕГРИРАНИ ЗДРАВНО-СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА. РЕФОРМИРАНЕ НА ДОМОВЕТЕ ЗА СТАРИ ХОРА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ ЗА КАЧЕСТВО НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ					
Мярка 1: Предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа и подкрепящи специализирани социални услуги за лица с увреждания и възрастни хора, включително от общността					
1. Създаване и предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа в новоизградена инфраструктура.	МТСП, МЗ, МФ, АСП, общини, частни доставчици на социални услуги		- ПРЧР – отговорна институция МТСП и МЗ; - Държавния бюджет чрез бюджетите на общините след приключване на финансирането на услугите от ПРЧР – отговорни институции МФ и общини;	Предоставяне на услуги в новоизградена инфраструктура – 2025-2027 г.	По данни на АСП към 31.12.2023 г. с финансиране от държавния бюджет функционират социални услуги, както следва: - 263 социални услуги в общността за пълнолетни лица със 7 358 места и заетост 8 575 лица; - 428 социални услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с 5 466 места и заетост 4 838 лица. През 2023 г.: - Създадени са нови 52 социални услуги за пълнолетни лица в общността с 1 064 места, в т.ч. 17 услуги за дневна и почасова подкрепа на 560 лица с увреждания и 35 услуги за резидентна грижа с

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					504 места за настаняване на лица с увреждания. - Закрити са 3 специализирани институции – два дома за пълнолетни лица с умствена изостаналост и един за пълнолетни лица с психични разстройства. Изведените потребители от тях са 169 лица.
2. Създаване и предоставяне на подкрепящи специализирани социални услуги за лица с увреждания, включително от общността – специализирани социални услуги за информиране и консултиране, застъпничество и посредничество, терапия и рехабилитация, обучение за придобиване на умения, подкрепа за придобиване на трудови умения, дневна грижа в новоизградена инфраструктура.	МТСП, МФ, АСП, общини, частни доставчици на социални услуги	МЗ	- ПРЧР – отговорна институция МТСП; - Държавния бюджет чрез бюджетите на общините след приключване на финансирането на услугите от ПРЧР – отговорни институции МФ и общини.	Предоставяне на услуги в новоизградена инфраструктура – 2025-2027 г.	- 17 от новите 52 социални услуги, създадени през 2023 г. са подкрепящи специализирани услуги за информиране и консултиране, застъпничество и посредничество, терапия и рехабилитация, обучение за придобиване на умения, подкрепа за придобиване на трудови умения и дневна грижа, предоставяни в дневни центрове за пълнолетни лица с увреждания и с тежки множествени увреждания и в центрове за социална рехабилитация и интеграция. Те са с възможност за подкрепа на 560 потребители.

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
3. Предоставяне на заместваща грижа в рамките на социалните услуги за резидентна и дневна грижа.	Общини, доставчици на социални услуги		- ПРЧР; - Държавен бюджет; - Общински бюджет.	2025-2027 г.	
4. Специализирани обучения и супервизия на служителите, предоставящи социални и интегрирани здравно-социални услуги – въвеждащи и надграждащи/специализирани обучения и осигуряване на индивидуална и групова супервизия и подкрепа при предоставяне на услугите.	МТСП, МЗ, АСП, общини, доставчици на социални услуги, висши училища в Република България		- ПРЧР; - Държавен бюджет; - Общински бюджет.	2025-2027 г.	
Мярка 2: Извеждане на хората, настанени в специализирани институции и осигуряване на адекватна на потребностите им подкрепа за ползване на подходящи социални услуги за резидентна грижа и подкрепящи услуги. Закриване на съществуващи специализирани институции за хора с увреждания (домове за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домове за пълнолетни лица с психични разстройства, домове за пълнолетни лица с физически увреждания, домове за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домове за пълнолетни лица с деменция)					
1. Създаване и обучение на екипи за: извършване на предварителна оценка на потребностите на всяко лице; проучване на желанията на лицата, настанени в специализираните институции, които предстои да бъдат	МТСП, МЗ, ММС, АСП, АКСУ, общини, НПО	Специалисти от лечебни заведения (вкл. държавни психиатрични болници), специалисти	- ПРЧР; - Държавен бюджет. *Нормативно регламентирани задължения на институциите, включени като дейности по тази	2023-2027 г.	Дейността е стартирала. На проведеното през м. ноември 2023 г. заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. е одобрена операция „Продължаваща подкрепа за дългосрочна грижа“ с конкретен бенефициент АСП, която е насочена към продължаване на

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>закрити; психологическо консултиране и подготовка за извеждането им; оценка на специфичните медицински потребности; оценка на нуждата от интензивна подкрепа от специалисти; оценка на социалния им кръг и възможности за реинтеграция в домашна среда и/или ползване на друг вид социална услуга; изготвяне на индивидуални планове за извеждане на лицата, настанени в специализираните институции, които в максимална възможна степен отчитат техните предпочитания, изградени емоционални връзки, характер и особености.</p>		<p>от социални услуги, доставчици на социални услуги и НПО, читалища, спортни организации.</p>	<p>мярка, не се финансира от ПРЧР.</p>		<p>подкрепата на процеса по подготовката и извеждането на хората, настанени в домовете за пълнолетни лица с увреждания, определени за закриване в рамките на втория етап от процеса на деинституционализация на грижата за възрастните хора и хората с увреждания, както и осигуряване на адекватна на потребностите им подкрепа за ползване на подходящи социални услуги за резидентна грижа и подкрепящи услуги; подкрепа за закриване на домове за пълнолетни лица с увреждания. Операцията е с бюджет от 12 млн. лв., а целта е да бъдат обхванати най-малко 3 200 лица от целевата група.</p>
<p>2. Изготвяне на оценки на потребностите на лицата с увреждания (лица с умствена изостаналост, лица с психични разстройства, лица с физически увреждания, лица със сетивни нарушения и лица с деменция) и планове за извеждането им с</p>	<p>МТСП, МЗ, ММС, АСП, АКСУ, общини, НПО</p>	<p>Специалисти от лечебни заведения (вкл. държавни психиатрични болници), специалисти</p>	<p>- ПРЧР; - Държавен бюджет. *Нормативно регламентиращи задължения на институциите, включени като дейности по тази</p>	<p>2023-2027 г.</p>	<p>Дейността е стартирала. На проведеното през м. ноември 2023 г. заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. е одобрена операция „Продължаваща подкрепа за дългосрочна грижа“ с конкретен бенефициент АСП.</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>препоръки за подкрепата в случай на настаняване в новите услуги за резидентна грижа при съобразяване на желанията и предпочитанията на лицата и предприемане на дейности за тяхното овластяване.</p>		<p>от социални услуги, доставчици на социални услуги и НПО, читалища, спортни организации.</p>	<p>мярка, не се финансират от ПРЧР.</p>		
<p>3. Изготвяне на специализирана програма за подготовка за независим живот, съобразена с основните специфики на съответната група хора с увреждания и съдържаща инструменти и подходи, отговарящи на тяхното когнитивно и психическо ниво на функциониране. Подготовка на екипите по извеждане за реализация на програмата, супервизия на прилагането ѝ и документиране на участието на всеки участник. Провеждане на програма за подготовка за живот в общността с активното участие на всяко едно лице –</p>	<p>МТСП, МЗ, ММС, АСП, АКСУ, общини, НПО</p>	<p>Специалисти от лечебни заведения (вкл. държавни психиатрични болници), специалисти от социални услуги, доставчици на социални услуги и НПО, читалища, спортни организации.</p>	<p>- ПРЧР; - Държавен бюджет. *Нормативно регламентирани задължения на институциите, включени като дейности по тази мярка, не се финансират от ПРЧР.</p>	<p>2023-2027 г.</p>	<p>Дейността е стартирала. На проведеното през м. ноември 2023 г. заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. е одобрена операция „Продължаваща подкрепа за дългосрочна грижа“ с конкретен бенефициент АСП.</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
индивидуална социална работа за подготовка на лицата за извеждане от специализираните институции и планиране на дейностите по фактическото им извеждане.					
4. Изготвяне на план за закриване на специализираната институция. Съобразяване на водещото значение на спокойното извеждане и превенция на ситуации на административен натиск за извеждане във връзка с планирано закриване.	МТСП, МЗ, ММС, АСП, АКСУ, общини, НПО	Специалисти от лечебни заведения (вкл. държавни психиатрични болници), специалисти от социални услуги, доставчици на социални услуги и НПО, читалища, спортни организации.	- ПРЧР; - Държавен бюджет. *Нормативно регламентиращи задължения на институциите, включени като дейности по тази мярка, не се финансират от ПРЧР.	2023-2027 г.	Дейността е стартирала. На проведеното през м. ноември 2023 г. заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. е одобрена операция „Продължаваща подкрепа за дългосрочна грижа“ с конкретен бенефициент АСП.
5. Осигуряване на супервизия (както и клинична супервизия по случай и експертна супервизия за осъществяване на	МТСП, МЗ, ММС, АСП, АКСУ, общини, НПО	Специалисти от лечебни заведения (вкл.	- ПРЧР; - Държавен бюджет. *Нормативно регламентиращи	2023-2027 г.	Дейността е стартирала. На проведеното през м. ноември 2023 г. заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. е одобрена операция

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
наблюдението, изготвянето на личното досие и личната история) на екипите, ангажирани с оценките и разработването на плановете за извеждане на потребителите.		държавни психиатрични болници), специалисти от социални услуги, доставчици на социални услуги и НПО, читалища, спортни организации.	задължения на институциите, включени като дейности по тази мярка, не се финансират от ПРЧР.		„Продължаваща подкрепа за дългосрочна грижа“ с конкретен бенефициент АСП.
6. Осигуряване на супервизия на служителите, предоставящи социални услуги в специализираните институции, до окончателното им закриване. Осигуряване на взаимодействие между екипите на специализираните институции и услугите.	МТСП, МЗ, ММС, АСП, АКСУ, общини, НПО	Специалисти от лечебни заведения (вкл. държавни психиатрични болници), специалисти от социални услуги, доставчици на социални услуги и НПО,	- ПРЧР; - Държавен бюджет. *Нормативно регламентирани задължения на институциите, включени като дейности по тази мярка, не се финансират от ПРЧР.	2023-2027 г.	Дейността е стартирала. На проведеното през м. ноември 2023 г. заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. е одобрена операция „Продължаваща подкрепа за дългосрочна грижа“ с конкретен бенефициент АСП.

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
		читалища, спортни организации.			
7. Оценка на потребностите на лица, трайно настанени в държавни психиатрични болници (ДПБ) и насочването им към подходящи социални услуги. Подготовка на лицата за извеждане от държавните психиатрични болници.	МТСП, МЗ, ММС, АСП, АКСУ, общини, НПО	Специалисти от лечебни заведения (вкл. държавни психиатрични болници), специалисти от социални услуги, доставчици на социални услуги и НПО, читалища, спортни организации.	- ПРЧР; - Държавен бюджет. *Нормативно регламентирани задължения на институциите, включени като дейности по тази мярка, не се финансират от ПРЧР.	2023-2027 г.	Дейността е стартирала. На проведеното през м. ноември 2023 г. заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. е одобрена операция „Продължаваща подкрепа за дългосрочна грижа“ с конкретен бенефициент АСП.
8. Реализиране на проекти от граждански организации и читалища на местно ниво, подпомагащи приемането на деинституционализацията и създаването на услугите за резидентна грижа за изведените	МТСП, МЗ, ММС, АСП, АКСУ, общини, НПО	Специалисти от лечебни заведения (вкл. държавни психиатрични болници),	- ПРЧР; - Държавен бюджет.	2023-2027 г.	Дейността предстои да стартира през 2024 г.

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>от институцията хора. Използване на средствата на културата и изкуството, социалното взаимодействие и общностната работа за изграждане положителни обществени нагласи, подпомагачи процеса на деинституционализация. Реализиране на проекти за културни и спортни дейности в общините, в които са създадени новите услуги за резидентна грижа и подпомагане включването на изведените от институции хора с увреждания с цел подпомагане на тяхното адаптиране и интеграция в обществото чрез достъпа до култура, спорт и развлекателни дейности.</p>		<p>специалисти от социални услуги, доставчици на социални услуги и НПО, читалища, спортни организации.</p>			
Мярка 3: Реформиране на всички съществуващи домове за стари хора					
<p>1. Реформиране на домовете за стари хора чрез предоставяне на социални услуги за резидентна грижа за лица в надтрудолюбна възраст без</p>	<p>МТСП, МФ, АСП, АКСУ, общини, доставчици на</p>	<p>НПО</p>	<p>- ПВУ; - ПРЧР; - Държавен бюджет след приключване на</p>	<p>2023-2025 г.</p>	<p>Дейността се изпълнява. През 2023 г. продължи процеса по подготовка за реформиране на действащите 82 ДСХ, които се финансират от държавния бюджет.</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
увреждания в съответствие със стандартите и критериите за качество, определени за тази услуга. Дейностите включват изготвяне и приемане на планове за реформиране на домовете, оценяване и реструктуриране на специализираната среда (материалната база), обзавеждане и оборудване и предоставяне на услугите, закриване на домове за стари хора, за които се установи, че не е възможно да се реформират в съответствие със стандартите за качество на резидентната грижа за възрастни хора в надтрудоспособна възраст.	социални услуги		финансирането от ПРЧР.		Всяка община, на чиято територия функционира ДСХ, изготви и прие План за реформиране на дома.
2. Предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за лица в надтрудоспособна възраст без увреждания, включително в невъзможност за самообслужване с потребност от постоянни медицински	МТСП, МФ, АСП, АКСУ, общини, доставчици на социални услуги	НПО	- ПВУ; - ПРЧР; - Държавен бюджет след приключване на финансирането от ПРЧР.	2023-2025 г.	Дейността ще стартира през 2024 г. През 2023 г. се извършваше оценка на проектните предложения на общините по подкомпонент 1.2. на проект ПЗ9 „Модернизирание на дългосрочната грижа“ по НПВУ.

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>грижи. Дейностите включват и преструктуриране на специализирана среда на домовете за стари хора, както и организиране на предоставянето на услуги в новоизградените центрове за резидентна грижа за лица в надтрудоспособна възраст без увреждания и за възрастни хора в невъзможност за самообслужване с потребност от постоянни медицински грижи.</p>					
<p>3. Специализирани обучения и супервизия на служителите, предоставящи социални и интегрирани здравно-социални услуги на хора в надтрудоспособна възраст – въвеждащи и надграждащи/специализирани обучения и осигуряване на индивидуална и групова супервизия и подкрепа при предоставяне на услугите.</p>	<p>МТСП, МФ, АСП, АКСУ, общини, доставчици на социални услуги</p>	<p>НПО</p>	<p>- ПВУ; - ПРЧР; - Държавен бюджет след приключване на финансирането от ПРЧР.</p>	<p>2023-2025 г.</p>	<p>Дейността ще стартира на по-късен етап – през 2024 г. На проведеното през м. ноември 2023 г. заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. е одобрена процедура „Повишаване ефективността на предоставяне на социални услуги и мониторирането им“ с конкретен бенефициент АКСУ, която е насочена към повишаване капацитета на Агенцията за изпълнение на законово възложените ѝ функции по</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					отношение лицензиране, контрол, мониторинг и анализ на социалните услуги, както и оказване на методическа подкрепа на доставчиците на социални услуги за спазване на стандартите за качество на социалните услуги, определени в НКСУ и др.
Мярка 4: Осигуряване на подкрепа за лицата с увреждания за придобиване на трудови навици и практики и подкрепа за създаване на умения за участие в заетост					
1. Развитие на модел за подкрепа на лицата с увреждания за придобиване на трудови умения, включително разработване на инструментариум за наблюдение и оценка на напредъка в процеса. Организация на предоставянето на услуги за подкрепа за придобиване на трудови умения, изграждане на специализирана среда, оборудване и обзавеждане на специализираната среда за провеждане на дейности за развитие на трудови умения,	МТСП, АЗ, общини, доставчици на социални услуги и НПО	Работодатели, АСП	- ПРЧР; - Държавен бюджет.	2023-2027 г.	Дейността предстои да стартира през 2024 г. На УО на ПРЧР 2021-2027 е предложена нова операция „Осигуряване на подкрепа за лицата с увреждания за придобиване на трудови навици и практики и подкрепа за създаване на умения за участие в заетост“, която да се изпълнява от общини, доставчици на социални услуги и НПО с подкрепа на Агенция по заетостта (АЗ), в партньорство с работодатели и АСП. Целта е реализация на пазара на труда на лица с увреждания, включително чрез осигуряване на

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>разработване на програми за развитие на трудови умения в мобилни условия и модели за взаимодействие и партньорство със социални предприятия и стопански субекти, подпомагане на прехода от услуга към ангажиране в реални работни условия.</p>					<p>подкрепена заетост и защитена заетост. Предложение за дейности: ➤ Развитие на модел за подкрепа на лицата с увреждания за придобиване на трудови умения, включително разработване на инструментариум за наблюдение и оценка на напредъка в процеса. Организация на предоставянето на услуги за подкрепа за придобиване на трудови умения, изграждане на специализирана среда, оборудване и обзавеждане на специализираната среда за провеждане на дейности за развитие на трудови умения, разработване на програми за развитие на трудови умения в мобилни условия и модели за взаимодействие и партньорство със социални предприятия и стопански субекти, подпомагане на прехода от услуга към ангажиране в реални работни условия; ➤ Осигуряване на подкрепена заетост и защитена заетост за лица</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					с увреждания в партньорство с бизнеса и социални предприятия; <ul style="list-style-type: none"> ➤ Осигуряване на обучение в реална работна среда чрез менторство и наставничество; ➤ Съдействие за самостоятелна реализация на пазара на труда.
2. Осигуряване на подкрепена заетост и защитена заетост за лица с увреждания в партньорство с бизнеса и социални предприятия.	МТСП, АЗ, общини, доставчици на социални услуги и НПО	Работодатели, АСП	- ПРЧР; - Държавен бюджет.	2023-2027 г.	Дейността предстои да стартира през 2024 г. На УО на ПРЧР 2021-2027 е предложена нова операция „Осигуряване на подкрепа за лицата с увреждания за придобиване на трудови навици и практики и подкрепа за създаване на умения за участие в заетост“, която да се изпълнява от общини, доставчици на социални услуги и НПО с подкрепа на АЗ, в партньорство с работодатели и АСП.
3. Осигуряване на обучение в реална работна среда чрез менторство и наставничество.	МТСП, АЗ, общини, доставчици на социални услуги и НПО	Работодатели, АСП	- ПРЧР; - Държавен бюджет.	2023-2027 г.	Дейността предстои да стартира през 2024 г. На УО на ПРЧР 2021-2027 е предложена нова операция „Осигуряване на подкрепа за лицата с увреждания за

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					придобиване на трудови навици и практики и подкрепа за създаване на умения за участие в заетост“, която да се изпълнява от общини, доставчици на социални услуги и НПО с подкрепа на АЗ, в партньорство с работодатели и АСП.
4. Съдействие за самостоятелна реализация на пазара на труда.	МТСП, АЗ, общини, доставчици на социални услуги и НПО	Работодатели, АСП	- ПРЧР; - Държавен бюджет.	2023-2027 г.	Дейността предстои да стартира през 2024 г. На УО на ПРЧР 2021-2027 е предложена нова операция „Осигуряване на подкрепа за лицата с увреждания за придобиване на трудови навици и практики и подкрепа за създаване на умения за участие в заетост“, която да се изпълнява от общини, доставчици на социални услуги и НПО с подкрепа на АЗ, в партньорство с работодатели и АСП.
III. МЕРКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА СИСТЕМАТА ЗА ДЪЛГОСРОЧНА ГРИЖА					
Мярка 1: Подобряване на планирането на социални услуги и създаване и прилагане на нови стандарти за качество и финансиране					

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
1. Методическа подкрепа относно прилагането на Наредбата за качеството на социалните услуги.	МТСП, МЗ, АСП, АКСУ, общини	Областни администрации, доставчици на социални услуги	Държавен бюджет – в рамките на утвърдените средства по бюджета на съответните ведомства	2022-2024 г.	Дейността се изпълнява ³ . По данни на АКСУ през 2023 г. агенцията е оказала методическа подкрепа чрез даването на писмени методически насоки на 82 доставчика на социални услуги. Най-голям дял от тях, както и през 2022 г., се отнасят до услугите за резидентна грижа (60%). През 2023 г. са издадени общо 32 бр. задължителни предписания, като 13 бр. са на частни доставчици, а останалите 19 бр. са на общини. По запитвания, свързани с лицензионната дейност от граждани, неправителствени организации, институции и дружества, са изготвени експертни отговори. Оказана е методическа подкрепа по 503 броя запитвания на горещия телефон (02/970 11 11), както и на място в центъра за

³ На 22.01.2024 г. АСП представи на МТСП предложението за Национална карта на социалните услуги заедно с изискуемите документи към него съгласно Наредбата за планирането на социалните услуги. От страна на МТСП са проведени обществени консултации и междуведомствено съгласуване съгласно Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Подготвен е пакет за внасяне на проект на Решение на Министерския съвет за приемане на Национална карта на социалните услуги, който по искане на ЕК през м. април 2024 г. е изпратен за съгласуване от Комисията. Към 31.05.2024 г. все още се очаква обратна връзка от ЕК.

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					административно обслужване на агенцията.
2. Разработване на Национална карта на социалните услуги. Подкрепа за извършване на анализите и планирането на социалните и интегрираните здравно-социални услуги.	МТСП, МЗ, АСП, АКСУ, общини	Областни администрации, доставчици на социални услуги	Държавен бюджет – в рамките на утвърдените средства по бюджета на съответните ведомства	2022-2024 г.	Дейността се изпълнява. От страна на АСП съгласно Наредбата за планирането на социалните услуги са обобщени резултатите от анализите и предложенията на общините и е изготвен проект на Национална карта на социалните услуги. Проведено е обсъждане на областно и общинско ниво.
3. Разработване на нови стандарти за финансиране на социалните услуги и на интегрираните здравно-социални услуги, делегирана от държавата дейност.	МТСП, МЗ, АСП, АКСУ, общини	Областни администрации, доставчици на социални услуги	Държавен бюджет – в рамките на утвърдените средства по бюджета на съответните ведомства	2022-2024 г.	Дейността ще стартира през 2024 г. Новите стандарти за финансиране на социалните услуги и на интегрираните здравно-социални услуги, делегирана от държавата дейност, ще се разработят след приемане на Националната карта на социалните услуги.
Мярка 2: Осигуряване на обучения, професионална квалификация и супервизия					
1. Провеждане на обучения и допълнителна квалификация на служителите в дирекции „Социално подпомагане“, общините, работещите в социалните услуги и	МТСП, МЗ, АСП, АКСУ, общини	Всички заинтересовани страни	- ПРЧР; - Държавен бюджет.	постоянен	Дейността се изпълнява. По проект BG05M9OP001-3.021-0001 „За по-добро качество и ефективност на социалните услуги в България“ през 2023 г. са проведени присъствено двудневни

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>служителите в АКСУ, включваща надграждащи общи и профилирани обучения по отделни теми.</p> <p>Осигуряване на обучения, свързани с прилагането на стандартите и критериите за качеството на социалните услуги, както и с осъществяването на контрола относно тяхното спазване; осъществяване на насочване за ползване на услугите; разработването на програмите за развитие на качеството на социалните услуги и др.</p>					<p>специализирани обучения, свързани с прилагане на стандартите за качеството на социалните услуги, предназначени за служители на доставчиците на социални услуги, в т.ч. общини, в останалите 12 области, които не бяха обучени през 2022 г. Обучени са повече от 900 професионалисти от системата на социалните услуги, с което общият им брой надвиши 1800 души.</p> <p>През 2023 г. АСП продължи да изпълнява проект BG05M9OP001-3.006-0001 „Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрилата на детето, социалните услуги и социалното подпомагане“ по ОПРЧР 2014-2020 г. на стойност 29 500 000 лв. Към датата на приключване на проекта 30.09.2023 г. резултатите с натрупване са следните: проведени са обучения за изграждане на междусекторни координационни връзки на представители от</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					различните сектори, имащи отношение към социалните услуги – 28 базови обучения с участието на 1 501 лица; 28 надграждащи обучения с участието на 1 467 лица по същата тема.
2. Осигуряване на периодична супервизия на служителите в дирекции „Социално подпомагане“ и работещите в социалните услуги.	МТСП, МЗ, АСП, АКСУ, общини	Всички заинтересован и страни	- ПРЧР; - Държавен бюджет.	постоянен	Дейността се изпълнява. По проект BG05M9OP001-3.006-0001 „Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрилата на детето, социалните услуги и социалното подпомагане”, изпълняван от АСП: - осигурена е специализирана подкрепа за служителите от отдел „Закрила на детето“, отдел „Индивидуална оценка на хора с увреждания и социални услуги” и отдел „Индивидуална оценка на хора с увреждания, социални услуги и социална закрила” от териториалните структури на АСП чрез осигуряването на подкрепа чрез 6 538 часа индивидуална и 1 800 часа групова супервизии в 294 отдела на ДСП. Проведени са общо

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>49 броя специализирани обучения с 2 571 участници; - по дейност „Осигуряване на супервизии и консултации за екипи от действащи социални услуги“ – са проведени супервизии за общо 16 983 служители, от които 11 754 са работещи в социални услуги за възрастни хора и 5 229 – в услуги за деца. Интензивността на супервизиите е както следва: 31 476.2 часа за 29 405 индивидуални супервизии и 8745.4 часа за 4 233 групови супервизии.</p>
<p>3. Подобряване на взаимодействието между социалната и здравната система с оглед постигане на практически резултати при предоставянето на качествени и достъпни интегрирани здравно-социални услуги. Разработване и утвърждаване на добри практики и насоки за работа с лица с умствена изостаналост, психични разстройства и деменция.</p>	<p>МТСП, МЗ, АСП, АКСУ, общини</p>	<p>Всички заинтересовани страни</p>	<p>- ОПРЧР; - Държавен бюджет.</p>	<p>постоянен</p>	<p>В рамките на проект BG05M9OP001-3.021-0001 „За подобро качество и ефективност на социалните услуги в България“, финансиран по ОПРЧР 2014-2020 г., е изготвен проект на Критерии за анализ на добри практики за високо качество и ефективност на социалните услуги. Критериите са утвърдени от изпълнителния директор на АКСУ през 2023 г.</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
Разработване на методика за осигуряването на постоянно медицинско наблюдение и медицинска грижа в интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа.					
4. Насърчаване на взаимодействието между социалната и образователната система с цел обезпечаване на професионални кадри.	МТСП, МЗ, АСП, АКСУ, общини	Всички заинтересовани страни	- ПРЧР; - Държавен бюджет.	постоянен	Дейността се изпълнява. Обучение по професионално направление „Социални дейности“ в България се осъществява в 13 акредитирани висши училища – Бургаски свободен университет, Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“, Медицински университет – Плевен, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, Нов български университет, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Русенски университет „Ангел Кънчев“, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Технически университет – Варна, Технически университет – Габрово, Тракийски университет – Стара Загора,

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ и Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград.
5. Адаптиране и създаване на организация на дейностите в условията на епидемична ситуация.	Общини и частни доставчици на социални услуги	МТСП, АСП	- ПРЧР – МТСП - От държавния бюджет чрез бюджета на общините след изтичане на срока на финансиране по ПРЧР – отговорни институции МФ и общини.	2022-2027 г.	В рамките на проект ПЗ9 „Модернизиране на дългосрочната грижа“ по НПВУ, по Компонент 2 освен финансиране на дейности за енергийна ефективност, саниране и обновяване на оборудване и обзавеждане в съществуващи социални услуги в общността, делегирани от държавата дейности, е дадена възможност и за изпълнение на противоепидемични мерки с цел повишаване на качеството на предоставяните социални услуги на потребителите.
Мярка 3: Предоставяне на здравни грижи за нуждаещи се лица с увреждания и възрастни хора в невъзможност за самообслужване					
1. Въвеждане на стимули за общопрактикуващите лекари за обслужване на населени места в отдалечени и труднодостъпни райони.	МЗ, НЦОЗА, Медицински университети	МТСП, РЗИ, лечебни заведения	- Държавен бюджет; - ПВУ; - ПРЧР.	2022-2027 г.	Дейността се изпълнява. С оглед подобряване на достъпа на населението до първична медицинска помощ са въведени финансови стимули от НЗОК за ОПЛ в селските и отдалечени райони на страната под формата на месечно отпускана сума за

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>съответната практика. Тези суми са определени в Националния рамков договор по населени места в зависимост от отдалечеността на практиката от други лечебни заведения, затруднената достъпност поради лоша транспортна инфраструктура, разпръснатост на обслужваните населени места (при практики, обслужващи две или повече такива) и обслужваното население. За повишаване на достъпността и капацитета на първичната извънболнична помощ със заповед на министъра на здравеопазването е създадена работна група, която да разработи проект на Национална стратегия за подобряване на достъпността и капацитета на първичната извънболнична медицинска помощ и осигуряване на балансирано териториално разпределение на медицинската помощ и здравните грижи в Република България 2021-2027 г. и план за действие за изпълнение на</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>стратегията, включени в Националния план за възстановяване и устойчивост, компонент „Здравеопазване“.</p> <p>Министерство на здравеопазването взе активно участие в подготовката на Решение № 679 на МС от 29.09.2023 г. за възлагане на „Български пощи“ ЕАД да извършва услуга от общ икономически интерес – осигуряване от разстояние на достъп до базови телемедицински услуги, чрез пощенски станции на територията на Република България. Услугите, които ще могат да бъдат ползвани, са включени в пакета от здравни дейности на общопрактикуващите лекари, основно с акцент върху профилактика на заболяванията, проследяване на състоянието на лица с вече диагностицирани заболявания и уточнено продължително поддържащо лечение. Те включват</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					консултиране от разстояние по нововъзникнал или съществуващ здравен проблем, както и чрез апаратура за теледиагностика и телемониторинг, регистрираща различни жизнени показатели, за консултиране на пациенти с хронични заболявания. По този начин ще се подпомогне достъпът до базова медицинска грижа за хората в малките и отдалечени населени места в страната.
2. Разширяване обхвата на дейностите, свързани с профилактика и превенция на социално значими и приоритетни за страната заболявания.	МЗ, НЦОЗА, Медицински университети	МТСП, РЗИ, лечебни заведения	- Държавен бюджет; - ПВУ.	2022-2027 г.	Дейността се изпълнява. Извършени са промени в Наредба № 8 от 2016 г. за профилактичните прегледи и диспансеризацията, с които са създадени нормативни предпоставки за по-добро диспансерно наблюдение и за проследяване на ефекта от прилаганото лечение на пациенти с редки заболявания (вроден хиперинсулинизъм, вродена генерализирана липодистрофия, остра чернодробна порфирия, транстиретин-свързана амилоидоза с нормална

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>последователност и първична хипероксалурия). Разширени са и възрастовите граници за скрининг за рак на простатата при мъжете и за рак на гърдата при жените.</p> <p>В изпълнение на мерки в областта на превенция на хронични незаразни болести са извършени дейности за повишаване на нивото на информираност, обучение и включване на населението в дейности свързани с факторите на риска – тютюнопушене, алкохол, нездравословно хранене и ниска физическа активност.</p> <p>В различни области на страната са организирани и успешно проведени скрининги за ранно откриване на онкологични заболявания – рак на млечната жлеза, рак на шийката на матката и злокачествени новообразувания на ректосигмоидалната област; за сърдечно-съдови заболявания, като най-често срещани сърдечносъдови болести са във възрастовите периоди 65+, 55-64 и</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>45-54 години; за ранно откриване на хронично-обструктивна белодробна болест.</p> <p>Предприети са действия за разработване на проект на „Национален план за развитие на широкообхватен пренатален и неонатален скрининг, и скрининг на социалнозначимите заболявания 2027 г.“, включен в Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България, компонент „Здравеопазване“ за изпълнение на реформа „Подкрепа за по-доброто осигуряване на профилактични скринингови дейности“.</p> <p>Резултатите, които ще се постигнат, са свързани с идентифицирането на хора в една привидно здрава популация, които са изложени на по-висок риск от здравословен проблем или състояние, така че да може да се предложи ранна диагностика, лечение или интервенция. Това от своя страна ще доведе до</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					постигането на по-добро здраве за населението на страната.
3. Осигуряване на капацитет и стимулиране развитието на продължителното лечение и дългосрочните грижи, предоставяни в лечебните заведения.	МЗ, НЦОЗА, Медицински университети	МТСП, РЗИ, лечебни заведения	- Държавен бюджет; - ПВУ	2022-2027 г.	Дейността е стартирала. Издадени са 9 заповеди за разрешаване на дейност по продължително лечение, предстои от страна на ЛЗ да бъдат подадени заявления за извършване на промени в обстоятелствата за осъществяване на лечебна дейност за вписване на новите медицински дейности за продължително лечение. За периода няма издадено разрешение за осъществяване на лечебна дейност с нова структура за продължително лечение.
4. Повишаване капацитета на медицински и немедицински специалисти за предоставяне на здравни и интегрирани здравно-социални услуги.	МЗ, НЦОЗА, Медицински университети	МТСП, РЗИ, лечебни заведения	- Държавен бюджет; - ПВУ; - ПРЧР.	2022-2027 г.	Дейността се изпълнява. Националният център по обществено здраве и анализи е извършил оценка на потребностите на населението (общото и на лежащите в психиатрични стационари) от психично-здравни услуги и тяхното предоставяне на териториално ниво и е изготвен анализ на броя на възрастните и децата, нуждаещи се от

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>специализирани социални услуги, за да се определи броят и териториалното разпределение на услугите по общини, както и броят на специалистите, които да бъдат ангажирани на базата на мониторинг на психиатричните стационари в страната.</p> <p>Предприета е законодателна инициатива за промени в Закона за здравето, касаещи психичното здраве, свързани с разработване и организиране на пълен и подходящ набор от стационарни, дневни и амбулаторни психиатрични грижи в общността. Това е в контекста на задълженията на страната, произтичащи от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. В законопроекта се предвиждат промени чрез които се гарантират правата на пациентите с психични заболявания и запазване на човешкото достойнство на всички пациенти, като се забранява всякаква форма на жестоко, нечовешко или унижително</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					отношение или налагане на наказание.
5. Разработване на обучителни и рехабилитационни програми в помощ на социалните работници, обслужващи лица с различни видове психични разстройства в напреднала възраст.	МЗ, НЦОЗА, Медицински университети	МТСП, РЗИ, лечебни заведения	- Държавен бюджет; - ПВУ, ПРЧР	2022-2027 г.	Дейността не е стартирала.
6. Разработване на ръководство за превенция и ранна диагноза на деменция с интердисциплинарно участие на различни специалисти.	МЗ, НЦОЗА, Медицински университети	МТСП, РЗИ, лечебни заведения	- Държавен бюджет; - ПВУ.	2022-2027 г.	Дейността не е стартирала.
7. Разработване на Национална стратегия за гериатрична грижа и остаряване в добро здраве в Република България 2021-2030 г.	МЗ, НЦОЗА, Медицински университети	МТСП, РЗИ, лечебни заведения	- Държавен бюджет; - ПВУ.	2022-2027 г.	Дейността се изпълнява. В изпълнение на заповед на министъра на здравеопазването е изготвен проект на Национална стратегия за гериатрична грижа и остаряване в добро здраве и План за действие към нея, които са в процес на оперативна подготовка.
Мярка 4: Анализирани и пилотирани на добри практики и модели за работа с лица с увреждания и възрастни хора					
1. Проучване на добри практики/програми (в европейски и национален контекст) за мобилизиране на	Общини, райони на общини, частни доставчици на	МТСП, МФ, АСП	- ПРЧР; - други програми и проекти;	2022-2027 г.	Дейността по проучване на добри практики и изготвяне на анализ ще стартира на по-късен етап – през 2024 г.

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>местните ресурси за работа с лица с увреждания и възрастни хора – работа с лични истории, менторство и местен активизъм, екипи за местна координация (local area coordination), доброволчество.</p>	<p>социални услуги</p>				<p>В рамките на проект BG05M9OP001-3.021-0001 „За по-добро качество и ефективност на социалните услуги в България“, финансиран по ОПРЧР 2014-2020 г., е изготвен проект на Критерии за анализ на добри практики за високо качество и ефективност на социалните услуги. Критериите са утвърдени от изпълнителния директор на АКСУ през 2023 г. Самото проучване на добрите практики и изготвянето на анализа ще се извършат през 2024 г.</p> <p>През 2023 г. на УО на ПРЧР 2021-2027 е направено предложение за нова операция „Мобилизиране на местните ресурси в подкрепа на хората с увреждания и възрастните хора“, която да се изпълнява от общини, райони на общини и частни доставчици на социални услуги. Целта е превенция на институционализацията и/или зависимостта от услуги за дългосрочна грижа чрез</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					навременна подкрепа от местната общност.
2. Моделиране и прилагане на програми за мобилизиране на местните ресурси за навременна подкрепа.	Общини, райони на общини, частни доставчици на социални услуги	МТСП, МФ, АСП	- ПРЧР; - други програми и проекти.	2022-2027 г.	<p>Дейността ще стартира на по-късен етап – през 2024 г.</p> <p>През 2023 г. на УО на ПРЧР 2021-2027 е направено предложение за нова операция „Мобилизиране на местните ресурси в подкрепа на хората с увреждания и възрастните хора“, която да се изпълнява от общини, райони на общини и частни доставчици на социални услуги. Целта е превенция на институционализацията и/или зависимостта от услуги за дългосрочна грижа чрез навременна подкрепа от местната общност.</p> <p>Предложение за дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Проучване на добри практики/програми (в европейски и национален контекст) за мобилизиране на местните ресурси за работа с лица с увреждания и възрастни хора – работа с лични истории, менторство и местен активизъм, екипи за местна

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>координация, доброволчество;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Моделиране и прилагане на програми за мобилизиране на местните ресурси за навременна подкрепа. Добрите практики ще бъдат апробирани съобразно местните специфики, включително в отдалечени и изолирани населени места/квартали/, където липсва изградена мрежа от съпътстващи и подкрепящи услуги или при затруднен достъп до такива при наличие на хора в риск от социално изключване, както и при преход от институционална грижа към услуги в общността; ➤ Подготовка на местни екипи (членове на семейства, ментори, местни активисти, екипи за местна координация, доброволци, др.) за пряка работа с хора в риск от социално изключване, за работа с хора, зависими от услуги и без подкрепа в близката среда, както и за хора в преход от институционална грижа към услуги в общността;

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>➤ Популяризиране на програмите за мобилизиране на местните ресурси чрез споделяне на опит и научените уроци.</p>
<p>3. Подготовка на местни екипи (членове на семейства, ментори, местни активисти, екипи за местна координация, доброволци, др.) за пряка работа с хора в риск от социално изключване(разпознаване, личен контакт, изграждане на доверие, проучване на ресурсите, изграждане на мрежа за подкрепа, предоставяне на пряка подкрепа и др.) за работа с хора, зависими от услуги и без подкрепа в близката среда, както и за хора в преход от институционална грижа към услуги в общността.</p>	<p>Общини, райони на общини, частни доставчици на социални услуги</p>	<p>МТСП, МФ, АСП</p>	<p>- ПРЧР; - други програми и проекти.</p>	<p>2022-2027 г.</p>	<p>Дейността ще стартира на по-късен етап – през 2024 г. През 2023 г. на УО на ПРЧР 2021-2027 е направено предложение за нова операция „Мобилизиране на местните ресурси в подкрепа на хората с увреждания и възрастните хора“, която да се изпълнява от общини, райони на общини и частни доставчици на социални услуги. Целта е превенция на институционализацията и/или зависимостта от услуги за дългосрочна грижа чрез навременна подкрепа от местната общност.</p>
<p>4. Популяризиране на програмите за мобилизиране на местните ресурси чрез споделяне на опит и научените уроци.</p>	<p>Общини, райони на общини, частни доставчици на социални услуги</p>	<p>МТСП, МФ, АСП</p>	<p>- ПРЧР; - други програми и проекти.</p>	<p>2022-2027 г.</p>	<p>Дейността ще стартира на по-късен етап – през 2024 г. През 2023 г. на УО на ПРЧР 2021-2027 е направено предложение за нова операция „Мобилизиране на местните ресурси в подкрепа на</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					хората с увреждания и възрастните хора“, която да се изпълнява от общини, райони на общини и частни доставчици на социални услуги. Целта е превенция на институционализацията и/или зависимостта от услуги за дългосрочна грижа чрез навременна подкрепа от местната общност.
<p>5. Пилотиране на иновативни подходи за подкрепа за независим живот на хората с увреждания от типа „организация на споделено живеене“ за преодоляване на затрудненията на лицата за социално включване с фокус върху лицата с увреждания, които нямат определена чужда помощ или статут на човек с трайно увреждане от органите на медицинската експертиза или не са освидетелствани от тях.</p>	<p>Общини, райони на общини, частни доставчици на социални услуги</p>	<p>МТСП, МФ, АСП</p>	<p>- ПРЧР; - други програми и проекти.</p>	<p>2022-2027 г.</p>	<p>Дейността ще стартира на по-късен етап. През 2024 г. на УО на ПРЧР 2021-2027 е направено предложение за нова операция „Иновативни подходи за подкрепа за независим живот на хората с увреждания чрез организация на споделено живеене и активна грижа“, която да се изпълнява от общини и частни доставчици на социални услуги, в партньорство с АСП. Целта е преодоляване на затрудненията за социално включване на лица с увреждания, които нямат чужда помощ или статут на лица с трайно увреждане, определени от органите</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>на медицинската експертиза или не са освидетелствани от тях, както и създаване на мрежа за взаимодействие между заинтересованите страни в подкрепата на тези хора.</p> <p>Предложения за дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Пилотиране на иновативни подходи за подкрепа за независим живот на хората с увреждания от типа „организация на споделено живеене“ за преодоляване на затрудненията на лицата за социално включване с фокус върху лицата с увреждания, които нямат определена чужда помощ или статут на човек с трайно увреждане от органите на медицинската експертиза или не са освидетелствани от тях; ➤ Пилотиране на иновативни подходи за подкрепа за независим живот на хората с увреждания от типа „активна грижа“ за преодоляване на затрудненията на лицата за социално включване с фокус и върху лицата с

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					<p>увреждания, които не са освидетелствани от органите на медицинската експертиза;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Подкрепа за живеене в общността (подкрепено живеене); ➤ Насърчаване на междусекторното взаимодействие и интегрираното предоставяне на услугите, както и интегрирания подход при взаимодействие между различни услуги, което включва изработване на алгоритми за съвместно действие и тяхното реализиране, идентифициране на заинтересованите страни в различни сектори и в общността, изграждане на мрежи, включително за взаимопомощ, повишаване на доверието между секторите и услугите, изработване на инструменти за координация (подход за съвместно планиране, обмен на информация, взаимодействие по случай), съвместни обучения и супервизия по случай и др.

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>6. Пилотиране на иновативни подходи за подкрепа за независим живот на хората с увреждания от типа „активна грижа“ за преодоляване на затрудненията на лицата за социално включване с фокус и върху лицата с увреждания, които не са освидетелствани от органите на медицинската експертиза.</p>	<p>Общини, райони на общини, частни доставчици на социални услуги</p>	<p>МТСП, МФ, АСП</p>	<p>- ПРЧР; - други програми и проекти.</p>	<p>2022-2027 г.</p>	<p>Дейността ще стартира на по-късен етап. През 2024 г. на УО на ПРЧР 2021-2027 е направено предложение за нова операция „Иновативни подходи за подкрепа за независим живот на хората с увреждания чрез организация на споделено живеене и активна грижа“, която да се изпълнява от общини и частни доставчици на социални услуги, в партньорство с АСП. Целта е преодоляване на затрудненията за социално включване на лица с увреждания, които нямат чужда помощ или статут на лица с трайно увреждане, определени от органите на медицинската експертиза или не са освидетелствани от тях, както и създаване на мрежа за взаимодействие между заинтересованите страни в подкрепата на тези хора.</p>
<p>7. Насърчаване на междусекторното взаимодействие и интегрираното предоставяне на</p>	<p>Общини, райони на общини, частни доставчици на</p>	<p>МТСП, МФ, АСП</p>	<p>- ПРЧР; - други програми и проекти.</p>	<p>2022-2027 г.</p>	<p>Дейността ще стартира на по-късен етап. През 2024 г. на УО на ПРЧР 2021-2027 е направено предложение за</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>услугите, както и интегрирания подход при взаимодействие между различни услуги, което включва изработване на алгоритми за съвместно действие и тяхното реализиране, идентифициране на заинтересованите страни в различни сектори и в общността, изграждане на мрежи, включително за взаимопомощ, повишаване на доверието между секторите и услугите, изработване на инструменти за координация (подход за съвместно планиране, обмен на информация, взаимодействие по случай), съвместни обучения и клинична супервизия по случай и др.</p>	<p>социални услуги</p>				<p>нова операция „Иновативни подходи за подкрепа за независим живот на хората с увреждания чрез организация на споделено живеене и активна грижа“, която да се изпълнява от общини и частни доставчици на социални услуги, в партньорство с АСП. Целта е преодоляване на затрудненията за социално включване на лица с увреждания, които нямат чужда помощ или статут на лица с трайно увреждане, определени от органите на медицинската експертиза или не са освидетелствани от тях, както и създаване на мрежа за взаимодействие между заинтересованите страни в подкрепата на тези хора.</p>
<p>Мярка 5: Повишаване на капацитета на общините, структурите на АСП и частните доставчици за прилагане на политиката в областта на социалните услуги</p>					
<p>1. Подобряване на капацитета на АСП и териториалните ѝ структури за оценка на потребностите от социални</p>	<p>АСП, АКСУ, общини и частни доставчици на</p>	<p>МТСП</p>	<p>ПРЧР</p>	<p>2022-2027 г.</p>	<p>Дейността ще стартира през 2024 г. През 2023 г. на заседание на КН на ПРЧР е одобрена операция „Повишаване на капацитета на</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
услуги, планиране, създаване, предоставяне и развитие на социалните услуги.	социални услуги				служителите на Агенцията за социално подпомагане във връзка с модернизирани системи за социална закрила“. През 2024 г. операцията е допълнена с нови дейности и е планирана за обявяване. Операцията цели да модернизира дейността на АСП като администрация, изпълняваща държавната политика по социално подпомагане и социална закрила, да повиши качеството на предлаганите услуги чрез тяхното гъвкаво използване и осигуряване на лесен достъп до тях, включително чрез модернизация и дигитализация на услугите, да повиши капацитета на служителите, за да се подобри ефективността от предоставяната подкрепа и услуги и др.
2. Повишаване на капацитета на АСП за разработване и актуализиране на стандартите за финансиране на социалните услуги и на размера на таксите за тяхното ползване.	АСП, АКСУ, общини и частни доставчици на социални услуги	МТСП	ПРЧР	2022-2027 г.	Дейността ще стартира през 2024 г. През 2023 г. на заседание на КН на ПРЧР е одобрена операция „Повишаване на капацитета на служителите на Агенцията за социално подпомагане във връзка с

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					модернизиране на системите за социална закрила“. През 2024 г. операцията е допълнена с нови дейности и е планирана за обявяване.
3. Подобряване на капацитета на АСП, териториалните ѝ структури, общините и други доставчици на социални услуги за работа с интегрираната информационна система на агенцията.	АСП, АКСУ, общини и частни доставчици на социални услуги	МТСП	ПРЧР	2022-2027 г.	Дейността ще стартира през 2024 г. През 2023 г. на заседание на КН на ПРЧР е одобрена операция „Повишаване на капацитета на служителите на Агенцията за социално подпомагане във връзка с модернизиране на системите за социална закрила“. През 2024 г. операцията е допълнена с нови дейности и е планирана за обявяване.
4. Подобряване на капацитета на общините за планиране и създаване на социални услуги.	АСП, АКСУ, общини и частни доставчици на социални услуги	МТСП	ПРЧР	2022-2027 г.	Дейността се изпълнява. През 2023 г. общо 171 общини продължават да реализират дейности по процедура „Укрепване на общинския капацитет“. Общият бюджет на проектите е в размер над 19,6 млн. лв., като чрез тяхното изпълнение се оказва интегрирана подкрепа на общините в изпълнението на правомощията им по ЗСУ, ЗХУ и ЗЛП. Дейностите

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					включват подготовка за обезпечаване правомощията на общините по трите закона и създаване на фронт-офиси, наема се персонал и организиране на обучения и супервизия за служителите. С финансиране по ПРЧР 2021-2027 г. се подкрепя изготвянето на анализи и проучвания в сферата на социалните услуги, както и разработването на електронни платформи за единен достъп до заявяване на социални услуги. До момента в различните дейности по проектите са включени 1 784 лица.
5. Подобряване на капацитета на доставчиците за предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги.	АСП, АКСУ, общини и частни доставчици на социални услуги	МТСП	ПРЧР	2022-2027 г.	Дейността ще стартира на по-късен етап – през 2024 г. На проведеното през м. ноември 2023 г. заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. е одобрена процедура „Повишаване ефективността на предоставяне на социални услуги и мониторирането им“ с конкретен бенефициент АКСУ, която е насочена към повишаване капацитета на Агенцията за

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					изпълнение на законово възложените й функции по отношение лицензиране, контрол, мониторинг и анализ на социалните услуги, както и оказване на методическа подкрепа на доставчиците на социални услуги за спазване на стандартите за качество на социалните услуги, определени в НКСУ; повишаване на капацитета на доставчиците на социални услуги за предоставяне на качествени социални услуги, съобразени със стандартите за качество, съгласно НКСУ; популяризиране на дейността на АКСУ сред различните заинтересовани страни и обществеността като цяло, както и популяризиране на национално ниво на утвърдените от АКСУ добри практики при предоставяне на социални услуги. Процедурата е планирана за обявяване.
6. Подобряване на капацитета на доставчиците за прилагане на стандартите и критериите за	АСП, АКСУ, общини и частни	МТСП	ПРЧР	2022-2027 г.	Дейността ще стартира на по-късен етап – през 2024 г.

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
качество на социалните и интегрираните здравно-социални услуги.	доставчици на социални услуги				На проведеното през м. ноември 2023 г. заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. е одобрена процедура „Повишаване ефективността на предоставяне на социални услуги и мониторирането им“ с конкретен бенефициент АКСУ, която е насочена към повишаване капацитета на Агенцията за изпълнение на законово възложените ѝ функции по отношение лицензиране, контрол, мониторинг и анализ на социалните услуги, както и оказване на методическа подкрепа на доставчиците на социални услуги за спазване на стандартите за качество на социалните услуги, определени в НКСУ и др.
7. Реализиране на дейности за дигитализация и цифровизация на работните процеси в системата на социалните услуги.	АСП, АКСУ, общини и частни доставчици на социални услуги	МТСП	ПРЧР	2022-2027 г.	Дейността ще стартира през 2024 г. През 2023 г. на заседание на КН на ПРЧР е одобрена операция „Повишаване на капацитета на служителите на Агенцията за социално подпомагане във връзка с модернизиране на системите за социална закрила“. През 2024 г.

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					операцията е допълнена с нови дейности и е планирана за обявяване.
8. Подобряване на капацитета на АКСУ за изпълнение на възложените ѝ функции по ЗСУ.	АСП, АКСУ, общини и частни доставчици на социални услуги	МТСП	ПРЧР	2022-2027 г.	Дейността ще стартира на по-късен етап – през 2024 г. На проведеното през м. ноември 2023 г. заседание на КН на ПРЧР 2021-2027 г. е одобрена процедура „Повишаване ефективността на предоставяне на социални услуги и мониторирането им“ с конкретен бенефициент АКСУ, която е насочена към повишаване капацитета на Агенцията за изпълнение на законово възложените ѝ функции по отношение лицензиране, контрол, мониторинг и анализ на социалните услуги, както и оказване на методическа подкрепа на доставчиците на социални услуги за спазване на стандартите за качество на социалните услуги, определени в НКСУ и др.
9. Стимулиране на междуобщинското и сътрудничество	АСП, АКСУ, общини и частни	МТСП	ПРЧР	2022-2027 г.	Дейността се изпълнява. През 2023 г. общо 171 общини продължават да реализират

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>разширяването на параметрите на междуобщинското взаимодействие, включително с реализиране на междусекторни партньорства за интегрирано предоставяне на услуги.</p>	<p>доставчици на социални услуги</p>				<p>дейности по процедура „Укрепване на общинския капацитет“. Общият бюджет на проектите е в размер над 19,6 млн. лв., като чрез тяхното изпълнение се оказва интегрирана подкрепа на общините в изпълнението на правомощията им по ЗСУ, ЗХУ и ЗЛП. Дейностите включват подготовка за обезпечаване правомощията на общините по трите закона и създаване на фронт-офиси, наема се персонал и организиране на обучения и супервизия за служителите. С финансиране по ПРЧР 2021-2027 г. се подкрепя изготвянето на анализи и проучвания в сферата на социалните услуги, както и разработването на електронни платформи за единен достъп до заявяване на социални услуги. До момента в различните дейности по проектите са включени 1 784 лица.</p>
<p>10. Популяризиране на ЗСУ и възможностите, които дава в подкрепата на хората с</p>	<p>АСП, АКСУ, общини и частни</p>	<p>МТСП</p>	<p>ПРЧР</p>	<p>2022-2027 г.</p>	<p>Дейността се изпълнява. През 2023 г. общо 171 общини продължават да реализират</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>увреждания, и за осигуряването на дългосрочна грижа – организация на семинари и обучения, конференции и дискуссионни срещи, публикуване на ръководства и насоки по прилагането на съдържанието и нормативната рамка на ЗСУ и останалите подзаконови нормативни актове.</p> <p>Обхващане на всички представители на системата и подобряване на системните връзки и отношения, диалога между институции и доставчици и взаимодействието в подкрепа на хората с увреждания.</p>	<p>доставчици на социални услуги</p>				<p>дейности по процедура „Укрепване на общинския капацитет“. Общият бюджет на проектите е в размер над 19,6 млн. лв., като чрез тяхното изпълнение се оказва интегрирана подкрепа на общините в изпълнението на правомощията им по ЗСУ, ЗХУ и ЗЛП. Дейностите включват подготовка за обезпечаване правомощията на общините по трите закона и създаване на фронт-офиси, наема се персонал и организиране на обучения и супервизия за служителите. С финансиране по ПРЧР 2021-2027 г. се подкрепя изготвянето на анализи и проучвания в сферата на социалните услуги, както и разработването на електронни платформи за единен достъп до заявяване на социални услуги. До момента в различните дейности по проектите са включени 1 784 лица.</p>
<p>IV. МЕРКИ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА НЕОБХОДИМАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СОЦИАЛНИ И ИНТЕГРИРАНИ ЗДРАВНО-СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ЛИЦА С УВРЕЖДАНЯ И ВЪЗРАСТНИ ХОРА В НАДТРУДОСПОСОБНА ВЪЗРАСТ И/ИЛИ В НЕВЪЗМОЖНОСТ ЗА САМООБСЛУЖВАНЕ</p>					

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
Мярка 1: Реформиране на домовете за стари хора в съответствие със стандартите за качество на резидентната грижа за възрастни хора					
1. Реконструкция, основен ремонт, преустройство, енергийна ефективност, саниране и обновяване на оборудване и обзавеждане на съществуващ сграден фонд на ДСХ.	МТСП, АСП, общини	МТСП, АКСУ, общини – по отношение на определянето на функционалните характеристики на сградите	ПВУ	2022-2025 г.	Дейността се изпълнява. През 2023 г. по подкомпонент 1.2 (Процедура BG-RRP-11.010 – Извършване на строителни дейности и доставка на оборудване и обзавеждане с оглед реформиране на съществуващите ДСХ) на проект ПЗ9 по НПВУ са подадени проектни предложения за реформиране на 81 ДСХ, но поради възникнала необходимост за осигуряване на допълнителни средства оценката на процедурата бе спряна. След подписване на допълнителното споразумение между Министерството на финансите и МТСП през 2024 г. е възобновена оценката на подадените проектни предложения, и се сключват договори с общините за безвъзмездна финансова помощ, като общините ще проведат процедури по реда на Закона за обществените поръчки за избор на

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					изпълнител на строително монтажни работи и за доставка на оборудване/обзавеждане.
Мярка 2: Създаване на нови услуги за резидентна грижа за възрастни хора					
1. Ново строителство, реконструкция, основен ремонт, преустройство, енергийна ефективност, саниране на съществуващ сграден фонд и закупуване на оборудване и обзавеждане.	МТСП, АСП, АКСУ, общини	МТСП, АКСУ, общини – по отношение на определянето на функционалните характеристики на сградите	ППР	2022-2026 г.	Дейността ще стартира на по-късен етап през 2024 г. по ППР 2021-2027 г. Чрез подхода „Интегрирани териториални инвестиции“ по ППР 2021-2027 г., който бе обявен 2023 г., през 2024 г. ще бъде финализирана оценката на подадените от общините концепции и ще се разработят детайлни проекти предложения за създаване на нови услуги за резидентна грижа за възрастни хора, за изграждане и оборудване на нови интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица и за създаване на нови услуги за спешно настаняване и осигуряване на подслон в кризисна ситуация.
Мярка 3: Изграждане и оборудване на нови социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа и подкрепящи специализирани социални услуги за лица с увреждания					
Мярка 3.1: Изграждане и оборудване на нови социални услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания					

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>1. Ново строителство, реконструкция, основен ремонт, преустройство, енергийна ефективност, саниране на съществуващ сграден фонд и закупуване на оборудване и обзавеждане.</p>	<p>МТСП, АСП, общини</p>	<p>МТСП, АКСУ, общини – по отношение на определянето на функционалните характеристики на сградите</p>	<p>ПВУ</p>	<p>2022-2026 г.</p>	<p>През 2023 г. от страна на МТСП са разработени Функционални изисквания по отношение на материално-техническата база на новите услуги, които ще се създават по подкомпонент 1.1. на Проект ПЗ9. Функционалните изисквания са обсъдени и одобрени от ПЕРГ. Разработени са Условиата за кандидатстване по подкомпонент 1.1. на Проект ПЗ9, като се планира процедурата да бъде обява за кандидатстване от общините до средата на 2024 г.</p>
<p>Мярка 3.2: Изграждане и оборудване на нови подкрепящи специализирани социални услуги за пълнолетни лица с увреждания</p>					
<p>1. Ново строителство, реконструкция, основен ремонт, преустройство, енергийна ефективност, саниране на съществуващ сграден фонд и закупуване на оборудване и обзавеждане.</p>	<p>МТСП, АСП, общини</p>	<p>МТСП, АКСУ, общини – по отношение на определянето на функционалните характеристики на сградите</p>	<p>ПВУ</p>	<p>2022-2026 г.</p>	<p>През 2023 г. от страна на МТСП са разработени Функционални изисквания по отношение на материално-техническата база на за новите услуги, които ще се създават по подкомпонент 1.1. на Проект ПЗ9. Функционалните изисквания са обсъдени и одобрени от ПЕРГ. Разработени са Условиата за кандидатстване по подкомпонент 1.1. на Проект ПЗ9, като се планира процедурата да</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					бъде обява за кандидатстване от общините до средата на 2024 г.
Мярка 3.3: Изграждане и оборудване на нови интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица					
1. Ново строителство, реконструкция, основен ремонт, преустройство, енергийна ефективност, саниране на съществуващ сграден фонд и закупуване на оборудване и обзавеждане.	МТСП, МЗ, АСП, общини	МТСП, МЗ, АКСУ, общини – по отношение на определянето на функционалните характеристики на сградите	ППР	2022-2026 г.	Дейността ще стартира на по-късен етап през 2024 г. по ППР 2021-2027 г. Чрез подхода „Интегрирани териториални инвестиции“ по ППР 2021-2027 г., който бе обявен 2023 г., през 2024 г. ще бъде финализирана оценката на подадените от общините концепции и ще се разработят детайлни проекти предложения за създаване на нови услуги за резидентна грижа за възрастни хора, за изграждане и оборудване на нови интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица и за създаване на нови услуги за спешно настаняване и осигуряване на подслон в кризисна ситуация.
Мярка 4: Създаване на друг тип услуги (за спешно настаняване, консултативни услуги и др.) и подобряване на средата в съществуващи услуги, включително и интегрирани услуги					
Мярка 4.1: Създаване на нови услуги за спешно настаняване и осигуряване на подслон в кризисна ситуация					
1. Ново строителство, реконструкция, основен ремонт,	МТСП, АСП, общини	МТСП, АКСУ,	ППР	2022-2026 г.	Към 31.12.2023 г. функционират: - 11 Кризисни центрове за лица;

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
<p>преустройство, мерки за осигуряване на достъпна среда, енергийна ефективности закупуване на оборудване и обзавеждане.</p>		<p>общини – по отношение на определянето на функционалните характеристики на сградите</p>			<p>- 14 Центъра за временно настаняване; - 5 Приюта. Дейностите, свързани със строителството на нови услуги за спешно настаняване и осигуряване на подслон за лица в кризисна ситуация ще стартира на по-късен етап по ПРР 2021-2027 г. Чрез подхода „Интегрирани териториални инвестиции“ по ПРР 2021-2027 г., който бе обявен 2023 г., през 2024 г. ще бъде финализирана оценката на подадените от общините концепции и ще се разработят детайлни проекти предложения за създаване на нови услуги за резидентна грижа за възрастни хора, за изграждане и оборудване на нови интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица и за създаване на нови услуги за спешно настаняване и осигуряване на подслон в кризисна ситуация.</p>

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
Мярка 4.2: Повишаване на енергийната ефективност на социалната инфраструктура за предоставяне на социални услуги, делегирана от държавата дейност					
1. Основен ремонт, вътрешни ремонти, преустройство, енергийна ефективност, мерки за осигуряване на достъпна среда и закупуване на оборудване и обзавеждане.	МТСП, АСП, общини	МТСП, АКСУ, общини – по отношение на определянето на функционалните характеристики на сградите	ПВУ	2022-2026 г.	Дейността е стартирала. - В началото на 2023 г. е отворен за кандидатстване Подкомпонент 2 (BG-RRP-11.011 – Повишаване на енергийната ефективност на социалната инфраструктура за предоставяне на социални услуги, делегирана от държавата дейност) на Проект ПЗ9. Условието за кандидатстване са предварително съгласувани с общините-бенефициенти и НСОРБ. По него нямаше краен срок за кандидатстване. Проектни предложения се приемаха до изчерпване на финансовия ресурс по процедурата. Минималният размер на проектно предложение е 20 000 лв. Поради липса на интерес от страна на общините и затруднения с подготовката на проектни предложения процедурата бе прекратена през 2023 г., а голяма част от първоначално предвидените за

Дейност	Отговорни институции и организации	Участващи организации и структури	Финансиране	Срок за реализация	Напредък/Резултати
					тези дейности средства в размер на 186,2 млн. лв. бяха прехвърлени към подкомпонент 1.2 (Процедура BG-RRP-11.010 – Извършване на строителни дейности и доставка на оборудване и обзавеждане с оглед реформиране на съществуващите ДСХ) на проект ПЗ9 по НПВУ.